БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 10 (4109)
12 ЯНВАРЬ, 1980 й.
ШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади.
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

Тошкент кинофестивали таклиф қилади

Тошкент шу йил май ойининг сўнгги ўн кунида ўтадиган Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатлари VI Халқаро кинофестивалининг қатнашчилари билан меҳмонларини самимий сидқидилдан кутиб олишга ҳозирлик кўрмоқда. Ўзбекистоннинг энг яхши заллари уларнинг ихтиёрига бериб қўйилади, кинематографиячиларнинг аввалги анжуманлари тўғрисида ҳикоя қилувчи махсус китоблар чиқарилади, кўпдан-кўп ссв+абоп маҳсулотлар фестиваль эмблемаси билан безатилади. Жаҳон киносининг кўпгина усталари Тошкентдаги анъанавий кино байрамига ғоят қизиқиб қарамоқдалар. Кинофестиваль — 80 да қатнашиш тўғрисидаги таклифномалар дунёдаги юздан ортиқ мамлакатларга, бир қанча халқаро ташкилотларга юборилди.

11 январь куни VI Халқаро кинофестивалга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш ташкилот комитетининг мажлиси бўлди. Мажлисда ташкилот комитетининг раиси, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Ҳ. Абдуллаева раислик қилди. Фестиваль бош дирекциясининг состави тасдиқланди, кинематографиячиларнинг халқаро учрашувига қандай тайёргарлик кўрилаётгани тўғрисида республика министрликлари ва идоралари раҳбарларининг ахборотлари тингланди.

⊙ Л. И. Брежнев ва А. Н. Косигин ўртоқларнинг Ҳиндистон Республикасининг Бош министри юксак лавозимига тайинланганлиги муносабати билан Индира Гандига йўллаган табриклари эълон қилинган.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

⊙ Сиёсий адабиёт нашриёти «Владимир Ильич Ленин» биографик хроникасининг 10-томини чоп этди.

Тошкент ойна-мебель фабрикасининг аҳил коллективи В. И. Ленин туғилган кунининг 110 йиллигини муносиб совғалар билан нишонлашга аҳд қилиб ғайрат билан меҳнат қилмоқда.

СУРАТДА: корхонанинг ойнага сайқал берувчи илғор оператори Ҳадича Фозилова. У ойлик нормасини 120 процентга етказиб адо этмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ, СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ВА ВЦСПСДА

ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИДА МЕҲНАТ ИНТИЗОМИНИ ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАШ ВА КАДРЛАР ҚЎНИМСИЗЛИГИНИ КАМАЙТИРИШ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС қабул қилган қарорда таъкидланадики, совет кишиларининг КПСС XXV съезди қарорларини бажариш соҳасидаги фидокорона меҳнати натижасида мамлакат экономикаси муттасил ривожланмоқда, халқнинг моддий ва маданий турмуш даражаси изчиллик билан юксалмоқда, ишлаб чиқаришда сифат жиҳатидан ўзгаришлар содир бўлмоқда, ҳар бир кишининг ўз қобилиятини намоён этиши, ташаббускорлик ва ижодкорлик кўрсатиши, профессионал жиҳатдан ўсиши учун қулай шарт-шароитлар вужудга келтирилмоқда.

Ишлаб чиқариш кўламлари ортиб бораётган, хўжалик алоқалари мураккаблашаётган, фан-техника тараққиёти жадаллашаётган ҳозирги шароитларда иш вақти ҳар бир соатининг, ҳар бир минутининг, ички тартиб қоидаларига қатъий риоя этишнинг, ишлаб чиқариш ҳар бир участкасида қўнимли кадрларга эга бўлишнинг аҳамияти ошмоқда. Бироқ, айрим хўжалик бошқаруви органлари, бирлашмалар ва корхоналарнинг раҳбарлари, партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари, халқ депутатлари Советлари амалда ана шу талабларни ҳисобга олмаяптилар ва ишлаб чиқаришда меҳнат интизомини мустаҳкамлашга, меҳнат шароитларини яхшилашга, юксак уюшқоқликни, иш маромини таъминлашга етарли эътибор бермаяптилар.

Маҳаллий органлар корхона ва муассасалардаги кишиларни ана шу корхона ва муассасаларнинг ишлаб чиқариш фаолиятига алоқаси бўлмаган ҳар хил ишларга асоссиз равишда жалб этишлари натижасида меҳнатнинг кўплаб беҳуда сарфланишига, корхоналарнинг нормал иши бузилишига йўл қўйилмоқда. Кўпгина жамоат ташкилотлари иш вақтида йиғилишлар, кенгашлар, семинарлар, слётлар, спорт мусобақалари, бадиий ҳаваскорларнинг кўрикларини ва бошқа тадбирларни ўтказмоқдалар.

Партия ташкилотлари ишлаб чиқаришда интизомни мустаҳкамлаш ва тартибни таъминлаш учун хўжалик раҳбарларининг шахсий масъулиятини ошириш борасида ҳамиша ҳам самарали чоралар кўряпти, деб бўлмайди. Ички меҳнат тартиби қоидаларининг бузилишига кўникиб қолган, прогулларга, иш вақтининг зое кетиши фактларига принципиал партиявий баҳо берилмаётган бирлашмалар ва корхоналар бор. Меҳнат ва давлат интизомининг бузилиши иш натижаларининг ёмонлашувига, меҳнат унумдорлиги ҳамда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифати пасайишига олиб келмоқда.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС ишлаб чиқаришда меҳнат интизомини мустаҳкамлашга, иш вақти зое кетишини тугатишга, меҳнат ресурсларидан оқилона фойдаланишга, барқарор меҳнат коллективларини вужудга келтиришга қаратилган ташкилотчилик иши ва сиёсий-тарбиявий ишларни анча яхшилаш партия, совет, касаба союз ва комсомол органларининг, хўжалик раҳбарларининг энг муҳим вазифаси, деб ҳисоблайдилар. Бу ишни партия иқтисодий ва социал сиёсатини амалга оширишнинг, ишлаб чиқариш самарадорлигини кўтаришнинг, меҳнатга коммунистик муносабатни тарбиялашнинг бош йўналишларидан бири, деб билмоқ керак.

Партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол органлари бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларда меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, иш вақтидан самарали фойдаланиш масалаларини ҳал этишга комплекс ёндашишлари, жойлардаги ишларнинг аҳволини чуқур ўрганишлари, тегишли тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга оширишлари шарт. Ишчи ва хизматчиларнинг ҳар хил қишлоқ хўжалик, қурилиш, тайёрлаш ишлари ва бошқа ишларга асоссиз равишда жалб этилишларига йўл қўйилмасин. Ташкилотчилик ва сиёсий-тарбиявий ишларни ўтказиш, фан ва техника ютуқларини жорий этиш, меҳнатни ва ишлаб чиқаришни ташкил этишни такомиллаштириш, меҳнаткашларни маънавий ва моддий рағбатлантиришни кучайтириш натижасида иш вақтидан жуда яхши фойдаланишга, меҳнат интизомини мустаҳкамлашга, кадрлар қўнимсизлигини камайтиришга эришаётган коллективларнинг тажрибаси активлик билан умумлаштирилиб, оммалаштирилсин.

Меҳнаткашлар коллективларининг фаолиятига баҳо бериш, социалистик мусобақа якунларини чиқариш, коммунистик меҳнат коллективи номини бериш ва шу номни тасдиқлаш чоғида меҳнат интизоми кўрсаткичлари ишдаги асосий кўрсаткичлар билан бир қаторда ҳисобга олиниши лозим.

Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ва меҳнат унумдорлигини ошириш учун меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлаш прогрессив формаларининг муҳим аҳамиятини эътиборга олиб, министрликлар ва идораларга, бирлашмалар, корхоналар, қурилишлар, колхозлар, совхозларнинг раҳбарларига, партия ва касаба союз ташкилотларига меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг коллектив формаларига изчиллик билан ўтиш тадбирларини амалга ошириш; бригадаларнинг кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйиш борасидаги ишларини яхшилашда уларга мунтазам равишда зарур ёрдам бериб туриш; ишлаб чиқариш бригадалари кенгашларининг ва бригадирлар кенгашларининг ролини ошириш; меҳнатнинг моддий-техника таъминоти ва энергетика таъминотини таъминлаш, меҳнатга ҳақ тўлаш ва нормалашни ташкил этишни такомиллаштириш; шу масалаларни ҳал этишга меҳнаткашлар коллективи ва жамоат ташкилотларини кенг жалб этиш топширилди.

Бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарлари, партия ва касаба союз органлари ҳар бир ходимнинг ҳуқуқ ва бурчлари аниқ белгилаб қўйилишини таъминлашлари, улар ишлаб чиқариш вазифалари ва мансаб вазифаларини сўзсиз ҳамда сифатли бажаришларига эришишлари лозим. Меҳнат интизомини мустаҳкамлаш ички тартиб-қоидаларига ҳамда меҳнат қонунларига риоя этиш ишида цех, участка ва смена бошлиқларининг, мастерлар ва бригадирларнинг масъулияти оширилсин. Бўлинмалар раҳбарларининг фаолиятига баҳо бериш чоғида улар план топшириқларининг бажарилиши учун қандай жавобгар бўлсалар меҳнат интизомининг аҳволи ва уни мустаҳкамлаш учун ҳам худди шундай жавобгар эканликларига амал қилинсин. Интизомни мустаҳкамлашда, ички тартиб-қоидаларга қаттиқ риоя этишда меҳнаткашлар коллективларининг роли оширилсин, уларнинг ҳар бир ходимга таъсири кучайтирилсин. Меҳнат интизомини бузувчиларга нисбатан ишчиларнинг йиғилишлари, ишлаб чиқариш бригадаларининг кенгашлари ва бригадирларнинг кенгашлари қабул қилган қарорларни ҳисобга олган ҳолда жамоатчилик таъсири, моддий ва интизом таъсири ўтказиш чоралари қўлланилсин. Ўртоқлик судларининг ва қонун бузишларнинг олдини олиш кенгашларининг иши яхшилансин, буларда ишлашга кадр ишчилар, меҳнат ветеранлари актив жалб этилсин.

Партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари онгли интизомни тарбиялашга, барқарор меҳнат коллективларини вужудга келтиришга эътиборни кучайтирсинлар; ана шу масалаларни йиғилишларда мунтазам суратда кўриб чиқсинлар. Меҳнат интизомини бузувчиларга муросасозлик билан либералларча муносабатда бўлиш фактлари бутунлай йўқотилсин, шу мақсадда меҳнат қонунларида кўзда тутилган барча таъсир чораларидан фойдаланилсин. Коллективга янги қабул қилинган, ишлаб чиқариш нормаси (нормаланган топшириқлар)ни бажармаётган ходимлар билан якка тартибда ишлаш кучайтирилсин. Партия ўқуви, иқтисодий таълим, комсомол сиёсий маорифи тармоғида ҳамда оммавий пропаганда ва агитациянинг бошқа формаларида социалистик меҳнат интизомининг аҳамияти чуқур кўрсатиб берилсин, коллектив аъзолари ўз касби, корхонаси учун фахрланиш руҳида, уюшқоқсизлик, интизомсизлик, хўжасизликнинг ҳар қандай кўринишларига муросасизлик руҳида тарбиялансин. Илғорларнинг, меҳнат қаҳрамонлари ва ветеранларининг ишдаги ютуқлари ва тажрибасини пропаганда қилиш юқори даражага кўтарилсин.

(Давоми 2-бетда).

Янги марраларга

СССР 50 ЙИЛЛИГИ НОМЛИ ТОШКЕНТ ТРАКТОР ЗАВОДИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ 1980 ЙИЛГИ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Завод коллективи КПСС XXV съезди қарорларини амалга ошира бориб, беш йилликнинг тўрт йили мобайнида 104 мингта трактор, пахтани қоп-қанорсиз ташийдиган 147 мингта трактор ағдарма прицепи, 15,7 миллион сўмлик эҳтиёт қисм ишлаб чиқариб, мамлакатнинг пахтакор республикалари қишлоқ меҳнатчиларига етказиб берди. Ялпи маҳсулот ҳажми 1975 йилга нисбатан 29,7 процент кўпайди, меҳнат унумдорлиги эса 15,8 процент кўтарилди.

Завод ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари КПСС Марказий Комитетининг 1978 йил июль ва 1979 йил ноябрь Пленумлари, СССР Олий Советининг Иккинчи сессияси қарорларини бажариш йўлидаги курашда куч-ғайратларини кўпайтириб, ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқларида баён этилган қоида ва хулосаларга амал қилиб, В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини муносиб кутиб олишга, беш йилликнинг тугалловчи йилини зарбдор ленинча ишлаш йилига айлантиришга интилмоқдалар. 1980 йил учун оширилган социалистик мажбуриятлар қабул қилинди.

Маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш ҳажми юзасидан белгиланган йиллик планни 29 декабргача бажариш, ишлаб чиқариш ҳажмини ўтган йилга нисбатан пландаги 4,6 процент ўрнига 5,6 процент кўпайтириш кўзда тутилди. Планга қўшимча равишда 500 та трактор тайёрлаш, халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни 1979 йилга нисбатан 20 процентдан зиёд кўпайтириш, пландан ташқари камида 100 минг сўм фойда олиш белгиланди.

Фан-техника тараққиётини ҳар томонлама жадаллаштириш, асбоб-ускуналардан яхшироқ фойдаланиш, юксак уюшқоқлик ва интизомни йўлга қўйиш ҳисобига меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан белгиланган йиллик топшириқни ортиғи билан бажаришга ҳамда ишлаб чиқариш ҳажмини ўстиришнинг 90 процентини меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига таъминлашга қарор берилди.

Машиналар конструкциясини такомиллаштириш ва механизаторларнинг меҳнат шароитларини яхшилаш мақсадида тракторсозлар кабинаси герметикланган ва бошқарув пульти унификация қилинган «Т28Х4М» тракторини қиёмига етказиш, тайёрлаш ва давлат синовига топширишга аҳд қилдилар. Асосий ишлаб чиқаришни механизациялаш даражасини 81 процентгача кўтариш, 34 та автомат, ярим автомат, агрегат станокларни жорий этиш, 40 та технология ускунасини модернизациялаш, 500 погон метр конвейер линияни жорий этиш белгиланди. Юк ортиш-тушириш ва транспорт-омбор ишларини механизациялаш даражасини ошириш ҳисобига 300 ишчини бошқа ишлар учун бўшатиб бериш назарда тутилди. Пировард натижаларга биноан ишбай усулда ҳақ тўланадиган ишлаб чиқариш ишчиларининг камида 50 процентини меҳнатни ташкил қилиш ва ҳақ тўлашнинг бригада усулига ўтказилади.

Завод меҳнатчилари меҳнат ва материал ресурсларини иқтисод қилиш ва тежаш режимини кучайтириш учун қатъият билан курашишга сўз бердилар. Технология асбоб-ускуналарининг смена коэффициенти 1,85 га, металлдан фойдаланиш коэффициентлари трактор ишлаб чиқаришда 0,7 га, прицеплар ишлаб чиқаришда 0,83 га етказилади, бир йил давомида 120 тонна қора металл, 2,5 миллион киловатт-соат электр энергия ва 6,5 минг гигакалория иссиқлик энергияси тежаб қолинади. Ихтиролар ва рационализаторлик таклифларини жорий этиш йўли билан 730 минг сўм миқдорида иқтисодий самара олинади.

Мажбуриятда тракторсозларнинг турмуши, уларнинг касб-кор маҳоратини ошириш тўғрисидаги ғамхўрликни кучайтириш кўзда тутилган. 1980 йилда 400 тадан ортиқ квартира, иккита ётоқхона ва 560 ўринли 2 та болалар боғчаси қурилади. Санаторийлар, дам олиш уйлари ва пионер лагерларида 2,5 минг завод меҳнатчиси ва уларнинг оила аъзолари сиҳат-саломатлигини мустаҳкамлайди, корхона территориясини, уй-жой массивларини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш, уларни намунавий ҳолатга келтириш тадбирлари амалга оширилади. 1300 кишининг малакаси оширилади, 680 киши иқтисодий ўқишга жалб этилади, ишлаб чиқаришдаги асосий касбларда ишлайдиган 1050 нафар янги ишчи тайёрланади.

Сирдарё областидаги Ильич районининг Г. Титов номли совхозига оталиқ ёрдамини кенгайтириш белгиланди.

Социалистик мажбурият завод цехлари ва бўлимларининг меҳнат коллективлари йиғилишларида муҳокама этилиб, қабул қилинган.

Иқтисодий таълимнинг самарадорлиги ва сифати учун

Ўзбекистон КП Тошкент шаҳар комитетининг иккинчи секретари, иқтисодий таълим бўйича шаҳар советининг раиси К. П. Дудин раислигида советнинг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Унинг қатнашчилари корхоналар, министрликлар ва идораларда иқтисодий ўқувнинг самарадорлигини янада ошириш билан боғлиқ қатор масалаларни тинглаб, муҳокама қилдилар.

Маҳаллий саноат министрининг ўринбосари, иқтисодий таълим бўйича совет раиси Г. В. Колбасин Тошкентнинг маҳаллий саноат корхоналарида иқтисодий таълим мактаблари раҳбарларини тайёрлаш ва қайта тайёрлаш ҳақида ҳикоя қилди. Бугунги кунда бу ерда иқтисодий таълим системасига уч мингга яқин тингловчи жалб этилган. Корхона ва хизматларнинг 29 раҳбари шаҳар марксизм-ленинизм университетини битирган, 12 раҳбар ўқишни давом эттирмоқда.

Республика Озиқ-овқат саноати министрлигининг совети иқтисодий таълим савиясини ошириш бўйича катта ишларни олиб бормоқда. Бу ҳақда министрлик план-экономика бўлимининг бошлиғи А. И. Ли ҳикоя қилди. Корхона, ташкилотларда, иқтисодий таълим мактаблари ва семинарларида 7025 киши шуғулланмоқда. Мамлакатимиз илғор корхоналарининг самарадорлик ва иш сифатини ошириш бўйича тажрибалари ўрганилмоқда.

К. П. Дудиннинг ахбороти Тошкент меҳнаткашларининг ўн биринчи беш йилликдаги иқтисодий таълим истиқболли планини ишлаб чиқиш масалаларига бағишланди. Планларни тузиш учун партия ходимлари ва мутахассислардан ташкилий комитет ташкил этилган.

Шаҳар партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудирининг ўринбосари, иқтисодий таълим бўйича шаҳар совети раисининг ўринбосари Г. Ф. Любимов, шаҳар советининг меҳнаткашлар иқтисодий таълими бўйича 1979—80 йилларга мўлжалланган истиқболли планни бажариш соҳасидаги фаолияти ҳақида ҳикоя қилиб берди.

Мажлис қатнашчилари, шунингдек бошқа бир қатор масалаларни муҳокама қилдилар, диққат-эътиборни камчиликларга ва фойдаланилмаётган имкониятларга жалб этдилар, Тошкент меҳнаткашлари иқтисодий таълими самарадорлиги ва сифатини янада оширишга қаратилган қарорлар қабул қилдилар.

ЯХШИ ДАМ—МЕҲНАТГА ҲАМДАМ

ЧАНҒИЧИЛАР МАВСУМНИ БОШЛАШДИ

Чимёнда чанғида учиш мавсумини бошланиши муносабати билан ўтказилган беллашувларда «Меҳнат», «Меҳнат резервлари», «Спартак» ва «Динамо» кўнгилли спорт жамиятларининг вакили бўлган 70 дан зиёд чанғичи иштирок этди. Улар тик қоядан пастга тез сирғаниб тушиш бўйича маҳоратларини синовдан ўтказдилар.

Беллашувлар пайтида юксак маҳорат кўрсатган «Меҳнат резервлари» кўнгилли спорт жамиятининг вакиллари С. Шакалова, А. Ганиев, «Меҳнат» кўнгилли спорт жамиятининг вакиллари Т. Овчарова, Р. Стенин, динамочи В. Цибулинлар ғолибликни қўлга киритишди.

Мусобақа давомида тоғ чанғичиларимизнинг маҳоратлари тобора ошиб бораётганлиги маълум бўлди. Шунингдек, спортчилар сафига юксак натижалар кўрсатишга қодир бўлган ёшлар қўшилганлиги аниқланди.

* * *

● ШАҲАР БИРИНЧИЛИГИ УЧУН

ШАХМАТЧИЛАР БАҲСИ

Тошкентлик шахматчилар Олимпиада йилини анъана бўлиб қолган эркаклар ўртасидаги шаҳар биринчилиги баҳсларини ўтказиш билан бошлашди.

5 январда бошланган бу турнир 15 кун давом этади. Турнир тўққиз турдан иборатдир. Биринчилик беллашувларини оммавий бўлишини таъминлаш учун шундай қилинди. Баҳсларда қатнашчиларнинг энг маҳоратлилари саралаб олинади.

Мусобақаларга биринчи категорияли судья К. Стрелков судьялик қилмоқда. Биринчилик баҳслари давомида биринчи ва олтинчи ўринни эгаллаган шахматчилар биринчи лигага ўтиш ҳуқуқини қўлга киритадилар. Улар шу йилда ўтказиладиган Ўзбекистон 45-чемпионатида иштирок этадилар.

Турнирда ғолиб чиққан шахматчи 1980 йилги Тошкент шаҳри чемпиони унвонини қўлга киритади. Унга Тошкент шаҳар партия комитетининг фахрий ёрлиғи ва қимматбаҳо совғалар топширилади.

Аввалги тахминларга қараганда беллашувларда қатнашаётган В. Шелухин, Р. Крант, Е. Гольфштейнлар энг маҳоратли шахматчи ҳисобланадилар. Шу уч шахматчидан бири чемпион номини қўлга киритиши мутахассисларга маълум.

Шаҳар биринчилиги беллашувлари ёш шахматчилар учун катта мактаб вазифасини ўтайди. Хуллас, турнир қатнашчиларини қизиқарли ва ҳаяжонли кураш кутмоқда.

С. ШВЕЙКОВСКИЙ.

* * *

«ОЛИМПИАДА АЙИҚЧАСИНИНГ САЁҲАТИ»

БУГУН

Ленин комсомоли номидаги маданият ва истироҳат боғида ана шундай шиор остида катта томоша кўрсатилади.

Томоша пайтида Олимпиада рамзи бўлган айиқча Антарктидага сайёҳат қилади. У бу қитъада Қорбобо, Қорқиз, Аёзбобо сингари эртакларнинг бошқа қаҳрамонлари билан учрашади. «Олимпиада - 80»нинг рамзи бўлган айиқча сайёҳат вақтида айиқ, бўри, қуён ва маймунлар билан учрашади. Йиғилганлар Тошкент шаҳар ижроия комитети маданият бошқармасининг «Красная гвоздика» ансамбли ижросида катта программада концерт кўрадилар.

Қизиқарли томошаларни «Таштекстильшвейторг», «Миконд» заводи, Ленин район ошхоналар тресті, 1-автокомбинат ишчи ва хизматчиларининг фарзандлари келиб кўришади. Катта ёшдаги болалар эса қисқа масофага югуриш бўйича ўтказилган эстафета ва аттракционларда ўз маҳорат ва чаққонликларини синовдан ўтказадилар.

Тошкентнинг якшанба куни

ЯНГИ ЙИЛ ПРЕМЬЕРАЛАРИ

Янги 1980 йилнинг бошланганига ҳали икки ҳафта ҳам бўлгани йўқ. Шундай бўлса ҳам у шаҳримиз маданий ҳаётидаги, меҳнаткашлар дам олишини ташкил этишдаги бир қатор ёрқин воқеалар билан нишонланди. Ана шундай воқеаларда бевосита Сиз ҳам иштирок этишингиз мумкин.

Шундай қилиб якшанба кун премьералари...

...ТЕАТРДА

Салом, Қорбобо!

Эртага республика қўғирчоқ театрига ташриф буюрган ёш томошабинлар Қорбобо, Қорқиз ва эртакларнинг бошқа қаҳрамонлари билан танишадилар. Қўғирчоқбоз санъаткорлар ўзларининг янги спектакллари премьерасини В. И. Ленин номли электрон-техника заводи, «Таштекстильмаш», тўқимачилик комбинатлари, шаҳримиздаги бошқа корхоналар меҳнаткашларининг фарзандларига намойиш этадилар.

...МУЗЕЙДА

Портрет устаси

Ўзбекистон ССР Давлат санъат музейида машҳур портрет устаси, республика халқ рассоми Абдулҳақ Абдуллаев асарларининг янги экспозицияси очилди.

А. Абдуллаевнинг «Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Назар-али ота Ниёзовнинг портрети», «Республика халқ артисти М. Уйғур портрети» ва бошқа асарлари мўйқалам мухлисларига яхши маълум. Виставкадан рассомнинг турли йилларда яратган кўпгина бошқа асарлари ҳам ўрин олган.

...КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

«Ялла» ва «Наво» таклиф этади

(МИТТИ ИНТЕРВЬЮ)

«Ўзбекконцерт» ва Ўзбекистон Давлат эстрадаси бирлашган дирекциясининг директор ўринбосари М. М. Қориев янги концерт программаси ҳақида қисқа интервью беради.

— Свердлов номли концерт залида намойиш этилаётган концерт программаси, —деб ҳикоя қилади у,— асосан республикамизнинг Давлат хизмат кўрсатган «Ялла» вокал-чолғу ансамбли ва «Наво» вокаль-чолғу ансамбли коллективлари ўз тингловчилари учун тайёрланган янги асарлардан ташкил топган. Ўйлайманки, Ўзбекистон ССР халқ артисти Ботир Зокиров ижросидаги Ф. Зокировнинг «Ўша баҳор ҳақида» қўшиғини, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, халқаро конкурс лауреати Эсон Қандов ва «Наво» ансамбли ижросидаги «Зорга-зор» ва «Эски уйимиз» қўшиқларини, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, «Ялла» ансамблининг раҳбари Фарруҳ Зокировнинг ҳамда ансамбль бошқа қатнашчиларининг янги асарларини томошабинлар катта қизиқиш билан кутиб оладилар.

— Мурод Муҳаммаджонович, томошабинлар ўзларига маъқул бўлиб қолган аввалги йиллардаги қўшиқларни ҳам мароқ билан тинглашлари мумкин...

— Уларнинг бу истаклари ҳам ҳисобга олинган. Ушбу концертнинг ҳар бир ижрочиси ўзининг эски репертуаридан иккиуч энг оммавий қўшиқни мазкур концерт учун тайёрлаб келган. «Ялла» ансамбли ёрдамида эса ўтган йилларнинг музика асарлари бўйлаб ўзига хос саёҳат қиласиз. Шубҳасиз, янги программа кўпгина эстрада мухлисларини қаноатлантиради.

...ЦИРКДА

«Филлар—менинг дўстларим»

— РСФСРда хизмат кўрсатган артист ҳайвон ўргатувчи Анатолий Корнилов ўзининг вазни бир неча тоннага тенг ҳайвонлари ҳақида шундай дейди. Эртага унинг учун қўш премьера бўлади. Биринчидан, унинг «Ўргатилган филлар» аттракциони шаҳримизда биринчи марта намойиш этилса, иккинчидан, у шу кунларда янги программа тайёрлаган. Бу программада Москва мюзик-холлининг артистлари, шунингдек, ўргатилган талайгина ҳайвонлар иштирок этади.

...МАДАНИЯТ УЙИДА

Саҳнада ҳаваскорлар

1-ремонт-механика заводи маданият уйининг рақс коллективи янги программа тайёрлади. Халқ ва мамлакатимизнинг турли республикаларида яратилган замонавий хореографик миниатюралар ана шу программадан ўрин олган. Куйбишев, Ҳамза ва шаҳримиз бошқа районларининг сайловчилари биринчи бўлиб ана шу программа билан танишдилар.

...ҲАТТО ТАБИАТ ҚУЧОҒИДА

Чанғичилар мусобақаси

Эртага Чимён этакларида одатдан ташқари мусобақалар бўлиб ўтади. Бундай мусобақалар биринчи бор ташкил этилмоқда. Гап хоҳлаган киши иштирок этиши мумкин бўлган чанғи эстафетаси ҳақида кетяпти. Кўнгилли чанғичилардан группалар ташкил этилиб, бу группалар ўзаро беллашишади. Ғолиблар учун махсус совринлар таъсис этилган.

СУРАТДА: чанғичилар Чимён этагида.

Б. Рязанцев фотоси.

ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИДА МЕҲНАТ ИНТИЗОМИНИ ЯНАДА МУСТАҲКАМЛАШ ВА КАДРЛАР ҚЎНИМСИЗЛИГИНИ КАМАЙТИРИШ ТЎҒРИСИДА

(Боши 1-бетда).

Халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига умумий таълим мактабларини битириб чиққан ёшларни ишга жойлаштириш ва улардан ишлаб чиқаришда фойдаланиш устидан, мактабнинг ишлаб чиқариш билан алоқасини мустаҳкамлаш, мактаб ўқувчиларининг меҳнат таълими, тарбияси ва касб танлашини яхшилаш соҳасидаги тадбирлар қандай амалга оширилаётганлиги устидан контроллик қилишни кучайтириш топширилди. Аҳолини ишга жойлаштириш бюролари тармоғини янада ривожлантириш ва уларнинг фаолиятини яхшилаш тадбирлари ишлаб чиқилиб, амалга оширилсин. Бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларнинг ишчи кучига бўлган эҳтиёжи ва ишга қабул қилиш тўғрисида аҳоли маҳаллий меҳнат органларининг ёрдамида хабардор қилинаётган шаҳарларнинг тажрибаси кенг қўлланилсин.

Партия, совет, касаба союз органларига, министрликлар ва идораларга, бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларга Москва, Ленинград шаҳарлари, Латвия ССР, Запорожье, Куйбишев ва Челябинск областларининг тажрибасига мувофиқ ички ресурслардан кенг қўлланиб қўл меҳнатидан фойдаланишни камайтириш ва меҳнат шароитларини яхшилаш тадбирларини ишлаб чиқиб, амалга ошириш таклиф этилди. Хусусан ишлаб чиқаришга биринчи марта келган ёш ходимларга эътиборни кучайтириш, уларнинг профессионал маҳоратини ўстиришга ва коллектив ишларига жалб этишга ёрдамлашиш кўзда тутилган. СССР 50 йиллиги номли Волжск автомобиль заводи ва бошқа илғор корхоналарнинг тажрибасига мувофиқ касби ва малакасига кўра кўтариш системаси жорий этилсин. Ёшлар билан ишловчи комиссиялар тузилсин, мураббийларнинг ҳаракати ривожлантирилсин, уларнинг обрў-эътибори оширилсин, педагогика билимларининг асослари ўқитилсин. Иттифоқдош республикалар Олий Советларининг Президиумларига «Ёшларнинг хизмат кўрсатган мураббийси» фахрий унвонини белгилаш тавсия этилди.

Совет ва хўжалик органларига ишлаб чиқариш ва ноишлаб чиқариш аҳамиятидаги объектларнинг комплекс қурилишини таъминлаш, корхоналарнинг уй-жой фондини мумкин қадар шу корхоналар яқинида вужудга келтириш, ётоқхоналарни ободонлаштириш ва реконструкциялашни яхшилаш чораларини кўриш топширилди. Ётоқхоналар асосан меҳмонхона типида, шу жумладан ёш оилалар учун қурилсин. Бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотлар ҳузурида уй-жой қурилиши кооперативларини ташкил этиш кўзда тутилсин. Бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларга ходимлар учун белгиланган тартибда банк кредитини жалб этган ҳолда якка тартибда уй-жой бинолари қуришга рухсат берилди. Шундай уй-жойларни қуришда ишчи ва хизматчиларнинг бевосита иштирок этишини амалда қўлланиш тавсия қилинди.

Бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарларига касаба союз комитети билан келишиб ҳамда меҳнаткашлар коллективларининг тавсияларини ҳисобга олган ҳолда рағбатлантирувчи фондларнинг маблағларини бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларда камида беш йил ишлаган ходимларига, келин-куёвлар эса камида икки йил ишлаган бўлса уларга кооператив ва якка тартибдаги уй-жой қурилиши учун текин моддий ёрдам кўрсатишга ҳамда банк кредитини қисман тўлашга сарфлаш ҳуқуқи берилди. Ходимлар узрли сабабларсиз ўз хоҳишларига биноан ишдан бўшаганларида ёки меҳнат интизомини бузганликлари учун рағбатлантирувчи фондларнинг текин ёрдам бериш ёки банк кредитини тўлашга сарфланган маблағлари беш йил муддат ичида бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларга қайтариб берилиши керак.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига, министрликлар ва идораларга бирлашмалар, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг аҳолига хизмат кўрсатиш билан боғлиқ иш режимларини тартибга солиш уларнинг меҳнаткашлар учун энг қулай бўлган иш вақтини белгилаш, шу мақсадда иш кунини тақсимлаш графикларидан кенг фойдаланиш таклиф этилди.

Қарорда 15 иш куни давомидаги йиллик отпускадан фойдаланадиган ҳамда саноат, қишлоқ хўжалиги, қурилиш, транспорт, алоқа бирлашмалари, корхоналари ва ташкилотларининг асосий ва ёрдамчи ишлаб чиқаришларида, геология-разведка ташкилотларида ва гидрометеорология хизмати ташкилотида банд бўлган ишчи ҳамда хизматчилар учун узлуксиз иш стажига қўшимча отпуска берилмайдиган ходимларнинг категорияларига ўн биринчи беш йилликда қуйидаги қўшимча отпуска берилади: дастлабки уч йилги иши учун — бир кун, шундан кейинги ҳар икки йил учун — бир кундан, лекин уч кундан ошмаслиги керак. Мазкур отпускани бериш учун стаж 1980 йил 1 январдан бошлаб ҳисоблансин. Узрсиз сабабларга кўра прогул қилган (шу жумладан ишга маст бўлиб келган) ишчи ва хизматчиларга ўша йили узлуксиз иш стажи учун қўшимча отпуска батамом ёки қисман берилмаслиги мумкин.

Шу нарса белгиландики, ишчи ва хизматчиларга иш ҳақи тўланмайдиган отпуска фақат корхона, ташкилот, муассаса раҳбарининг ёки ишлаб чиқариш бирлиги раҳбарининг рухсати билан берилади ва тегишли буйруқ (фармойиш) билан расмийлаштирилади.

Ишчи ва хизматчилар узлуксиз иш стажининг камида 25 йили, болали аёллар узлуксиз иш стажининг эса камида 20 йили бир корхона, муассаса, ташкилотдаги ишга тўғри келса, агар улар бир вақтнинг ўзида умумий иш стажи учун пенсияга устама ҳақ олиш ҳуқуқига эга бўлсалар, ўн биринчи беш йилликда қарилик пенсияларига устама ҳақ миқдорини 10 процентдан 20 процентгача оширишга қарор қилинди. Ана шундай шартларда пенсиянинг 10 процента атрофидаги устама ҳақ пенсиянинг кўзда тутилган энг кўп миқдорига қўшимча равишда ҳисоблаб тўланади.

Шуни белгилаш мақсадга мувофиқ деб топилдики, ишчи ва хизматчилар ноаниқ муддатга тузилган меҳнат шартномасини бекор қилиш ҳуқуқига эга бўлиб, бу ҳақда маъмуриятни бир ой олдин ёзма равишда огоҳлантиришлари керак. Календарь йил мобайнида узрсиз сабаблар билан ўз хоҳишига кўра ишдан такрорий бўшаганда узлуксиз меҳнат стажи сақланмайди. Мазкур масалалар юзасидан СССР Олий Совети Президиумининг тегишли фармонлари қабул қилинган.

Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советларига, халқ депутатлари ўлка, область ва шаҳар Советларининг ижроия комитетларига ижтимоий фойдали меҳнатдан бўйин товлаётган шахслар билан ишлашни яхшилашга доир конкрет тадбирларни кўриш таклиф этилди. Хўжалик ва совет органлари олдига бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотлар кадрлар бўлими (бюроси) ишини такомиллаштириш вазифаси қўйилди.

СССР Меҳнат ва социал масалалар давлат комитети ва ВЦСПСга министрликлар ва идораларнинг, СССР Фанлар академияси ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг иштироки билан меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, иш вақтидан тўлиқ фойдаланиш, кадрлар қўнимсизлигини камайтириш соҳасида ўтказилаётган социал, иқтисодий ва ҳуқуқий тадбирлар самарадорлигини мунтазам суратда ўрганиш ва анализ қилиш топширилди.

Тегишли министрликлар, идоралар, шунингдек газета, журналларнинг редакциялари, нашриётлар, ижодий жамоат ташкилотлари меҳнат интизомининг иқтисодий, маънавий ва ижтимоий аҳамиятини ёрқин ва ишонтирарли кўрсатиб беришлари, фаолияти юксак онгли интизом билан ажралиб турган меҳнаткашлар коллективларининг тажрибасини кенг оммалаштиришлари зарур. Уюшқоқсизлик ва интизомсизликнинг ҳар қандай кўринишларига нисбатан муросасизлик муносабати вужудга келтирилсин. Меҳнат қаҳрамонлари ва ветеранларини, меҳнаткашларнинг сулолаларини, социалистик ишлаб чиқариш илғорларини ёрқин тасвирловчи санъат ва адабиётнинг бадиий юксак асарларини, кинофильмларни яратишга эътибор кучайтирилсин.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва ВЦСПС партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари, хўжалик органлари актив ва изчил ташкилотчилик иши ҳамда оммавий-сиёсий ишлари билан халқ хўжалигининг барча бўғинларида меҳнат интизоми янада мустаҳкамланишини, меҳнат ресурсларидан яхшироқ фойдаланишни таъминлайдилар, деб қатъий ишонч билдирадилар. Ана шу вазифаларнинг ҳал этилиши социалистик экономикани муваффақиятли ривожлантиришга, халқнинг моддий ва маданий турмуш даражасини янада юксалтиришга ёрдам беради ҳамда бу барча меҳнаткашларнинг, ҳар бир меҳнат коллективининг иши бўлиб қолмоғи лозим.

Тошкент офсет босма фабрикаси коллективи ўтган йилни муваффақиятли якунлади. Корхона аҳли янги йилда ҳам зарбдорларча меҳнат қилишга астойдил бел боғлаган.

СУРАТДА: фабриканинг илғор печатниги, коммунистик меҳнат бригадаси аъзоси Одил Мўминовни кўриб турибсиз.

М. Нуриддинов фотоси.

• Шаҳримиз обод ва кўркам бўлсин

Кўчалар ремонтдан чиқарилмоқда

«Гордорстрой ремонт» трестининг 4-ремонт-қурилиш бошқармасидаги Т. Настоса ва А. Турдиев бошлиқ бригада азаматлари шаҳримиздаги бир қанча кўчаларни жорий ремонтдан чиқаришиб, асфальт ётқизишмоқда. Ҳозир бу бригада азаматлари ёрдамида Матлубот кўчасида ремонт ишлари адо этилмоқда. Иккала бригада ҳам қисқа муддат ичида зиммага олган топшириқни ўз муддатида бажариш учун кўчанинг планировка ишини бажаришиб, асфальт ётқизишмоқда.

Ҳозир йўлсозлар бошланган ишни ниҳоясига етказиш арафасида туришибди. Ҳадемай, бу кўча транспорт қатнови ва йўловчилар учун қулайлик туғдиради.

Ҳадемай, бир километрдан иборат бўлган Матлубот кўчаси Беруний ва Шомаҳмудовлар кўчаларини бир-бири билан боғлайди.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

ЯГОНА ПЛАН МУҲОКАМАСИ

ГАВАНА. Кубада яқинда халқ ҳокимияти миллий ассамблеясининг навбатдаги сессиясида қабул қилинган мамлакатни социал иқтисодий ривожлантиришнинг 1980 йилги ягона плани кенг муҳокама қилинмоқда.

Фойдаланилмаётган резервлар тўғрисида батафсил гапирилди. Бу резервлар қўшимча капитал маблағ сарфланмаган ҳолда ишлаб чиқариладиган маҳсулот ҳажмини кўпайтиришга ва меҳнат унумдорлигини оширишга имкон беради. Халқ ҳокимияти миллий ассамблеяси сессиясида бундан олдин Куба Компартияси Марказий Комитети пленумида уқтириб ўтилганидек, бунга жумладан, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, талабчанликни ва шахсий масъулиятни кучайтириш, материалларни ва маблағларни қаттиқ тежаб сарфлаш йўли билангина эришиш мумкин.

Бу йил қанд саноати ходимлари зиммасига катта масъулият юклатилган. Улар шакарқамишда касалликлар тарқалганлиги, «фредерик» бўрони вақтида янги ўтказилган шакарқамишнинг кўп нобуд бўлганлиги сабабли мислсиз қийинчиликка дуч келдилар. Келгуси йилларнинг ҳосили кўп жиҳатдан бу йилги шакарқамиш ўрими кампаниясининг яхши ташкил этилишига боғлиқ.

Кооператив ҳаракати ривожланмоқда

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон кооператив кредити жамиятларининг фаолияти тобора кенгаймоқда. Чунончи, ўтган йили ана шу жамиятларнинг оборотдаги капитали 1978 йилга нисбатан 15 процент кўпайиб 120 миллиард рупияга етди, улардаги аъзолар сони эса етмиш миллион кишига борди.

Ҳиндистонда кооператив ҳаракати 75 йил муқаддам вужудга келган эди. Бироқ, бу ҳаракат мустақиллик йилларидагина кенг кўлам касб этди. Бугунги кунда кооператив ҳаракати қишлоқни социал иқтисодий ривожлантиришнинг қудратли воситасига айланди. Шаҳар чеккаларидаги аҳолининг баъзи бир қатламларини қамраб олмоқда.

Мамлакатда 300 мингдан кўпроқ ҳар хил кооператив жамият — кредит, савдо, истеъмол, тайёрлов, фермерлик, уй-жой, транспорт, чорвачилик, балиқчилик, маиший хизмат жамиятлари бор. Тўқимачилар, хизматчилар, косиблар, медицина ходимлари ва бошқа кўпгина касблар вакилларининг кооператив жамиятлари мавжуд. 642 миллионли Ҳиндистон аҳолисининг ярми ана шу жамиятларнинг хизматларидан фойдаланмоқда. Деҳқонлар ўтган йилнинг ўзидагина кооперативлар орқали йигирма миллиард рупия қисқа муддатли ва узоқ муддатли қарз, 20 миллиард рупияли саноат моллари, уруғлик, ўғит, қишлоқ хўжалик асбоблари ва бошқа асбоб анжомларни олдилар. Кооперативлар ҳукуматнинг «адолатли нарх магазинлари» системаси орқали аҳоли кенг табақаларини энг зарур моллар билан таъминлаш программасини амалга оширишда катта роль ўйнамоқдалар.

Умумҳиндистон кооператив ҳаракати центросоюз билан қалин алоқа боғлаб, кооператив қурилиши ва кадрлар тайёрлаш ишида тажрибани баҳам кўрмоқда.

ФИЛАТЕЛИСТ БУРЧАГИ

ПРАГА. Ҳар йили Чехословакия маркаси куни муносабати билан энг яхши Чехословакия маркалари учун мукофотлар берилади.

Рассом В. Коваржик Совет—Чехословакия экипажи космосга парвоз қилган кунининг бир йиллигига бағишлаб «Интеркосмос—1» блоки эскизининг бадиий ижроси учун биринчи мукофотга сазовор бўлди.

График асарлар ичида Б. Хоуса ишлаган «Қадимий соат» маркалар туркуми энг юқори мукофотга сазовор бўлди.

* * *

СОФИЯ. БХР алоқа министрлиги янги йил маркасини чиқарди. Почта миниатюрасида Халқаро болалар йили ва Халқаро болалар «Тинчлик байроғи» ассамблеясининг эмблемалари тасвирланган. Бу ассамблея ўтган йили Софияда бўлиб ўтган эди.

Марка нархи 13 стотинка, 250 минг нусхада нашр этилган.

Бу ерда славян ёзувининг асосчилари Кирилл ва Мефодийга бағишланган почта маркаларининг янги туркуми босмадан чиқарилиб, муомалага киритилди. Бу маркаларда Римда XI асрда қурилган Сан Клементе ибодатхонасининг Кирилл ва Мефодий тасвирланган фреска деталлари ифодаланган. Маркаларнинг нархи 2 стотинкадан 35 стотинкагача етади. Маркаларнинг барча туркуми 250 минг нусхада босиб чиқарилди.

* * *

ДАККА. Бангладеш Халқ Республикаси почта министрлиги халқаро болалар йилига бағишлаб почта маркалари блокини чиқарди. Бу блокка нархи 40 пайсдан 1 такагача борадиган тўртта марка кирган.

* * *

МАПУТУ. Мозамбик Халқ Республикасида почта маркаларининг янги туркуми чиқарилди. Нархи 40 эскудо турадиган олтита миниатюрада Мозамбик территориясида мавжуд бўлган капалаклар акс эттирилган.

Бу нашр Мозамбик маркаси кунига бағишланади. 1977 йилнинг декабрь ойида мамлакатда Жанубий Африкадаги янги мустақил давлатнинг дастлабки иккита маркаси босмадан чиқарилган эди. Бу маркалар табиат муҳофазасига бағишланган.

РУС ТИЛИ ОММАЛАШИБ БОРМОҚДА

БОГОТА. Колумбияда рус тилини ўрганиш тобора кўпроқ оммалашиб бормоқда. Ҳозирги вақтда Колумбия—Совет маданий алоқалар институти ҳузурида рус тилини ўрганиш курсининг 70 дан кўпроқ группаси ишлаб турибди. Мамлакатнинг турли шаҳарларидаги ана шу группаларда қарийб бир минг киши шуғулланмоқда.

Шу кунларда тўлиқ таълим программасини муваффақиятли тамомлаган тингловчилар навбатдаги группаларининг битириб чиқиш маросими бўлди. Институт директори Рафаэль Бакеро ана шу воқеага бағишланган тантанали йиғилишда нутқ сўзлаб, курс тингловчилари сонининг доимо кўпайиб бораётганлиги колумбияликлар улуғ Ленин Ватани тилига ғоят қизиқаётганликларидан далолат беради, деб таъкидлади.

Дипломлар топширилди

ФРИТАУН. Съерра Леонедаги пойтахт университетини битириб чиққан 324 студент инженер, ўқитувчи, юрист ва агроном дипломини олди. Мамлакат юстиция министри А. Б. Камара дипломларни топшираётиб, университетни битирувчиларни бутун куч ва билимларини миллий қурилишнинг мураккаб вазифаларни ҳал этишга бағишлашга чақирди.

Жаҳондаги 25 мамлакат студентлари таълим олаётган Съерра Леоне университети Африкадаги кўпгина давлатлар ва озодлик ҳаракатлари учун миллий кадрлар тайёрлайдиган маскан деб ҳақли равишда ҳисобланмоқда. Масалан, бу йил шу университетни Намибия ва Зимбабведан келган студентларнинг катта бир группаси битириб чиқди.

Мозамбик. Эпидемия ва юқумли касалликларга қарши кенг профилактика ишларини олиб бориш республика соғлиқни сақлаш органларининг диққат марказида турибди.

СУРАТДА: Мапутудаги Альто Мае медицина марказида профилактик эмлаш ўтказиляпти.

АДН—ТАСС фотоси.

АЯНЧЛИ БОЛАЛИК

РИМ. «Эспрессо» журнали Италиянинг энг йирик шаҳарларидан бири Неаполни «Болалар меҳнати билан яшайдиган шаҳар» деб атамоқда.

Болалар ва ўсмирлар аҳволига тўхталиб, журнал қуйидагиларни таъкидлайди: улар учун «меҳнат фожиага, даҳшатли қисматга айланмоқда. Оғир меҳнат ва қашшоқлик шароитида ўсган болалар даҳшатли ҳаёт туфайли бутун умр хўрланганлар тамғаси билан юрадилар».

Ҳозир Неаполда шундай вазият вужудга келганки, ҳеч қандай назорат қилинмайдиган корхона эгалари болаларни ишга олишдан манфаатдордирлар: болалар ўз меҳнатлари учун олаётган сариқ чақага норозилик билдира олмайдилар, меҳнатни муҳофаза қилишнинг ҳеч қандай формаси йўқлигига, улар керагидан ортиқ вақт ишлаётганликларига қарши бош кўтара олмайдилар. Буларнинг ҳаммаси, деб таъкидлайди журнал. Италиянинг ана шу районида балоғатга етмаган болаларнинг меҳнат шароитини белгилайди.

Бутун кун давомида оғир меҳнат билан шуғулланувчи болалар орасида бахтсиз ҳодисалар айниқса, кўп учраб туради. Яқиндагина 8 яшар Сальваторе дарахт кесишда ишлаб, ўнг қўлидан айрилди, бошқа бир бола эса қўлида патнис билан кўчадан чопиб ўтаётганида юк машинаси ғилдираклари остида ҳалок бўлди, кичик ғишт терувчилар қурилиш ҳавозаларидан йиқилиб майиб бўлдилар.

• Газетхон бонг уради!

КАМЧИЛИКЛАР ТАКРОРЛАНМОҚДА

БОЛАЛАР БОҒЧАЛАРИ ҚУРИЛИШИДА СУРЪАТ НЕГА ПАСТ?

Тошкентлик бинокорлар Халқаро болалар йилини кичкинтойларга муносиб совғалар тайёрлаш билан якунлашди. Улар бу йил ҳам пойтахтимизнинг бир қатор янги турар жой массивларида замонавий лойиҳалар асосида шинам ва кўркам, барча қулайликларга эга бўлган болалар боғчалари биноларини қуриб бериш ниятида меҳнат қилишяпти. 1979 йилда қўли гул бинокорларнинг кучи ва пешона тери эвазига Тошкент трактор заводи, Юнусобод массивлари, Марказ—26 кварталларида ва бошқа жойларда болалар муассасалари қуриб фойдаланишга топширилди. Тўртинчи кварталда яна ўнга яқин ана шундай бинолар қурилиши битказилди.

Генерал Узоқов кўчасида шу йили биринчи сентябрь арафасида кўп ўринли ўрта мактаб биноси қуриб фойдаланишга топширилган эди. Мактаб қурилишида ибрат кўрсатган Меҳнат Қизил Байроқ орденли 159-қурилиш тресті 9-қурилиш бошқармасининг қурувчилари шу кунларда мактаб ёнида 280 ўринли болалар боғчаси биносини жадал суръатларда барпо этишяпти. Объектда иш қизигандан-қизиган. Қурувчилар коржомасидаги турли ихтисосликка эга бўлган бинокорлар йилнинг дастлабки дамларидан унумли фойдаланишяпти. Мен бу ерда қурилиш прорабы Одилжон Хўжаевни учратдим.

— Объектни жуда қисқа муддатда қуриб битказишга тўғри келяпти, — дейди Одилжон Хўжаев. — Бу ерда сентябрь ойида иш бошлаган эдик. Ҳозир бинода умумий қурилиш-монтаж ишлари тугалланди. Махсус қурилиш ишлари ва территорияни текислаш, ободонлаштириш каби вазифалар адо этиляпти.

Бинони тез суръатларда қуришда 9-қурилиш бошқармасининг В. Миллер, В. Петров бошлиқ комплекс бригадалар аъзоларининг хизматлари катта бўлди.

Бу икки бригада бошқарма қурувчилари ўртасидаги меҳнат беллашувида пешқадамлик қилишяпти. Коллективлар беш йиллик план ва топшириқларини йил бошидаёқ адо этиб, айни кунларда келгуси беш йиллик ҳисобига иш олиб боришяпти.

— Петров бошлиқ бригаданинг Юсуф Солибоев, Геннадий Адволоткин, Миллер етакчилигидаги коллективнинг Тўлқин Ягудин, Владимир Кузнецов сингари аъзолари меҳнатсеварлик намуналарини кўрсатишяпти, — дейди прораб О. Хўжаев.

Объектда пардоз ишлари жадал суръатда бажариляпти. Уни пардозлаш тресті 29-қурилиш бошқармасининг Қилич Дўстқораев прораблигидаги жилокорлар амалга оширишяпти.

— Болалар боғчаси қурилишида бошқармамизнинг энг яхши бригадалари ишлашяпти, — дейди прораб Қилич Дўстқораев. — Собир Тешабоев, Шукур Мирсултонов, Фёдор Зябловб, А. Садриддинов бошлиқ субоқчилар, бўёқчилар, дурадгорлар бригадалари тез ишлаш билан бирга сифатга ҳам алоҳида эътибор беришяпти. Рустам Салимов бошлиқ бўлган участкамиз коллективи КПСС Марказий Комитетининг В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини муносиб кутиб олиш ҳақидаги қарори билан яқиндан танишиб чиқди. Зиммамизга янги оширилган мажбурият қабул қилдик. Москвалик ва ленинградлик ишлаб чиқариш илғорларидан ўрнак олган кўп бригадаларимиз ўнинчи беш йиллик топшириқларини В. И. Ленин туғилган куннинг 110 йиллиги арафасида бажаришга аҳд қилишди.

Болалар боғчаси қурилишида «Ташсантехгазмонтаж», «Узэлектромонтаж», «Таштрансспецстрой», «Промвентиляция» трестлари ҳам намунали меҳнат қилишяпти.

Шу йилнинг биринчи ярим йиллигида Марказ—26 кварталида 320 ўринли болалар боғчаси биноси қурилиб ишга туширилган эди. Уни «Главташкентстрой»га қарашли 159-қурилиш тресті 9-қурилиш бошқармасининг Собит Содиқов бошлиқ участкаси бинокорлари қуришган эди. Эсимда, ўшанда участка бошлиғи Қурилиш механизацияси тресті котлованни вақтида қазиб бермагани учун объектни кеч бошладик, деган эди. Худди шу массивда яна бир ана шундай бинони ҳам шу участка қурувчилари барпо этишаётибди. 1980 йилнинг январь ойида битказилиши лозим бўлган объектда шу кунларда график бўйича сўнгги пардоз ишлари адо этилаётган бўлиши керак эди. Аммо бу бинода энди том ёпиляпти, икки юзга яқин турли ихтисосликдаги қурувчилар иш олиб боришяпти. Бу ерда трест бош механиги Қудрат Дадахўжаевни учратдим.

— Қурилиш механизацияси тресті бу объектга ҳам котлован қазишни жуда кеч бошлади, — деди у. — Сентябрь ойидагина иш бошлашимизга тўғри келди. Яхшики, Қўчқор Йўлдошев, Қудрат Толипов, Аслбек Айдарбеков, Владимир Гомер етакчилик қилаётган комплекс ва монтаж бригадаларимизнинг аъзолари тез меҳнат қилиб, умумий қурилиш ишларининг асосий қисмини тугаллашмоқда.

— Иссиқлик трассасини ёпишимиз керак эди, — дейди Қ. Дадахўжаев. — 1-механизация бошқармаси «Белорусь» бергани йўқ. 3-механизация бошқармаси автокран билан таъминламаяпти. Шу бошқарманинг миноралли крани тез-тез бузилиб туради. Мана соат ўн яримдан ошди, (объектда 18 декабрда бўлган эдим) аммо кран машинистидан дарак йўқ. Объект механизация воситалари билан яхши таъминланмагани учун ишимиз баъзан тўхтаб қоляпти.

Пардоз ишларини бош пудратчи трестга қарашли 53-қурилиш бошқармаси бажаряпти. Бошқарманинг 110 нафарга яқин пардозчилари икки сменада меҳнат қилишаётир.

Айрим ёрдамчи пудратчилар ўз ишларига масъулиятсизлик билан қарашяпти. «Ташсантехгазмонтаж», «Узэлектромонтаж» трестлари графикдан орқада қолишган.

Чилонзорнинг В—13 кварталида ҳам икки қаватли болалар боғчаси қуриляпти. Уни 153-қурилиш тресті 14-қурилиш бошқармасининг И. Тен бошлиқ комплекс бригадаси барпо этди. Бу бригада кўп йиллардан бери Н. Злобин методи бўйича меҳнат қилади. Аммо бошқарма объектни материаллар билан вақтида таъминлаб бермаслиги оқибатида пудрат шартномасининг бузилишига йўл қўйиляпти. Бригада худди шу жойда яна бир болалар боғчасини қуриб, ўтган кварталда битказди. Лекин ҳануз бу боғчага кичкинтойлар қабул қилинганича йўқ. Сабаби объект жуда кўп камчиликлар билан фойдаланишга топширилган экан. Қурувчилар ҳозир ҳам бу объектда иш олиб боришяпти.

— Объектда ўтган йилнинг ноябрь ойида иш бошлаганимизда — дейди Пардозлаш тресті 29-қурилиш бошқармасининг прораби Фарҳод Раҳматов, — бош пудратчи ҳали бинонинг томини ёпишга ҳам улгурмаган, объект пардоз ишларига тайёр эмас эди. Улар ҳануз қолоқликка барҳам беришмаяпти. Ошхона, кийим-кечак ювиш ва қуритиш, санитария тармоқлари каби хоналарда гидроизоляция ишларини тугаллашмаган. Бош пудратчи кам ишчи кучи ажратган. Бошқа кўп ёрдамчи пудратчилар ҳам ўз ишларини тугаллашмаган. «Ташсантехгазмонтаж», «Узэлектромонтаж» трестлари ҳам объектда суст ишлашяпти.

Пардозлаш тресті 29-қурилиш бошқармаси объектга юбораётган материалларнинг сифати паст. Ёғоч-тахта, шчитлар етишмайди.

Бинони фойдаланишга топшириш учун қурувчилар сонини кўпайтириш керак.

Шаҳарда қурилаётган фақат учтагина болалар боғчаси объектида бўлдим. Кўриниб турибдики, кўп ташкилотлар объектлар қурилишини ўз вақтида бошлашмаган, ишни белгиланган график асосида олиб бориш чораларини кўришмаган. Шунинг учун биноларни фойдаланишга топшириш муддатлари яқинлашгач, шошма-шошарлик билан иш олиб боришяпти. Албатта кўп ҳолларда сифатни четлаб ўтишяпти. Қурувчилар объектларни 1980 йил январь ойи охирига қадар битказамиз, дейишяпти. Тўғри, улар объектни бир илож қилиб эгаларига топширишар. Бироқ, сифатсиз бажарилган ишлар ҳали қурувчиларни ҳам, энг аввало болалар боғчаларида меҳнат қилувчиларни ва кичкинтойларни анча ташвишга солиши кундай равшан.

Э. ТУЛАГАНОВ,

«Тошкент оқшоми»нинг жамоатчи мухбири.

Юсуф Хос Ҳожиб ҳикматлари

(«ҚУТАДҒУ БИЛИГ» — «САОДАТГА ЙЎЛЛОВЧИ БИЛИМ» АСАРИДАН)

● Тилингни ниҳоятда эҳтиёт қилгин, бош сақланади, сўзингни қисқа қилгин, ёшинг узаяди.

● Сўзни билиб сўзла, сўзинг кўр учун кўз бўлсин, у кўра билсин.

● Инсон туғилади, ўлади, кўргин, унинг сўзи қолади, инсон ўзи ўлади, оти мангу қолади.

● Ўзинг эзгу бўлсанг, отинг мақтовга лойиқдир, агар ёмон бўлсанг, таҳқирга маҳкумсан.

● Жаҳонда билимдан қадрлироқ нима бор, билимсиз деса — бу киши учун хунук ҳақорат.

● Дадил бўл, тўғрилик йўлидан озма, йигитликни беҳудага берма, ундан фойдалан.

● Кўнгил кимни севиб қолса, унинг нуқсонлари ҳам афзал кўринади.

● Сен қунимли бўл, хизмат ишларини адо этар пайтида шошилма, пайти келса, барча берк эшиклар ўзи очилади.

● Сокинлик ва ширин сўзлилик — заковатли кишининг сифати, заковатсиз кишилар тугал йилқидир.

● Барча ишда ҳам шошилма, эҳтиёт бўл, ўзингни тута бил.

● Ишга шошилиб киришма, сабр қил, эҳтиёт бўл, шошилиб қилинган ишнинг охири вой ва аттангли бўлади.

● Ҳеч нарсага эришмаган киши хизмат туфайли тўрга — юқори ўринга эришади.

● Бахт—давлат ишончсиз, бевафо, қунимсиздир, юриб кетаётиб тўсатдан учади, унинг оёғи тайғончоқдир.

● Мабодо осқарор қутга етишсанг, уни жуда эзгу тут, агар уни қаттиқ тутмасанг, яна қайтиб кетади, ишонгин.

● Киши шукр қилса, неъматининг бири ўн бўлади ҳамда ўни нарсага тўлади.

● Киши қиммат эмас, кургин, кишилик қиммат, ақл-идрок тўғри, чин кишиларни мадҳ этади.

● Туға яхши кишидан пайваста яхшилик келади, жаҳон халқи ундан манфаат топади. Туға ёмон бўлса унга даво йўқ, у жаҳонга бир бало ва халқ учун бир офат.

● Мижозга аралашиб яратилган қилиқ ўлим бузмагунча асло бузилмайди.

● Яхши била туриб ёмон билан қўшилса, тамомила яхшиликлар учун бу бир йўл бўлади.

● Ярамас иш ёмонликка олиб келадиган туban нарсадир.

● Яхшилик — бу юксакликдир, ҳар киши ҳам насиб бўлиб бу ишни қила олавермайди.

● Эзгу киши қанчалик ситамкаш бўлмасин, розиман, шу эзгу кишининг эши бўлайин.

● Ёмонлик қилинса, ёмонлик эвази — ўкинч, андишали бўл, атайлаб ёмонга яхшилик қил.

● Тубанлик, пасткашлик, беҳудакорлик — барчаси ёмонлар қилиғидир.

● Саховат, одамгарчилик, наф ва эзгуликлар — эзгу кишилардан келади.

● Ҳаловат, орзу, неъмат, қувонч ва овинч, севинч — булар эзгулар мукофоти бўлади.

● Билимли кишининг овозаси камаймайди, оқувчи зилол булоқнинг суви камаймайди.

● Донолар чим ўсадиган сероб ер каби бўладилар, унинг қаерига оёқ урилса, сув чиқади. Нодон киши кўнгли қум (чўл) каби бўлади, емиш, ўт ўсиши у ёқда турсин, унга дарё оқиб кирса ҳам тўлмайди.

● Агар тил сўзни уддалаб сўзлай олмаса, яшил кўкда бўлса ҳам, у кишини пастга туширади.

● Инсон лол, камгап бўлса, билимли бўлади, эзма бўлса билимга қўли тегмайди.

● Киши учун саломатлик керак, мол-дунё эса топилади, қушга ҳаёт керак, дон эса топилади.

● Инсон тирик бўлса, унинг тилаги равшандир, жон ва бош эсон бўлса орзу яқиндир.

● Болага отанинг меҳнати сингиган бўлса, сўнг у боланинг хулқ-атворида билинади.

● Ота болани доно ва идрокли қилиб тарбияламоқчи бўлса, уни доим назоратда тутиши керак, бунинг тадбири шудир.

● Кимнинг ўғил-қизи эрка бўлса, унга шу кишининг ўзи мунгли бўлиб йиғлайди.

● Ота болани кичиклигидан бебош қилиб қўйса, болада гуноҳ йўқ, барча жафо отанинг ўзида.

● Ўғил-қизнинг хулқ-атвори ярамас бўлса, бу ярамас ишни ота қилган бўлади, ундан бошқа эмас.

● Ота болани назорат қилиб, турли ҳунарларга ўргатиб ўстирса, улар улғайгач ўғил-қизим бор, деб севинади.

● Ўғил-қизга ҳунар ва билим ўргатиш керак, токи бу ҳунарлар билан феълу-атвори гўзал бўлсин.

● Донониг сўзи кўзсиз учун кўздир.

● Яхши феъл-атвор барча эзгуликларга моядир.

● Кимки оқил сўзига амал қилса, ишлари саранжом бўлади.

● Феъл-атворингни тўғри тут, ўзингдан кетма, кўнгил, тилингни кичик тут, сўзингда ҳаво қилма.

Т. РАСУЛЕВ тайёрлаган.

БУ ҚИЗИҚ

Катта Амударё ҳазинаси

Тожикистоннинг жанубида, Вахш ва Панж дарёлари қўшилиб Амударёни ташкил этадиган жойда археологлар эрамизгача III—II асрларга оид саройни кашф этдилар. Бу саройдан 5 мингга яқин олтин, кумуш, бронза, фил суягидан ясалган қимматбаҳо буюм топилди.

«Тахти сангин» («Тош тахт») деб номланган тақир жойда мавжуд бўлган бу қўрғон қадимдан археологлар диққатини жалб этиб келар эди. Махсус экспедициянинг Тожикистон Фанлар академияси тарих институти, СССР Фанлар академиясининг шарқшунослик институти ва Эрмитаж олимларидан ташкил топган отряди қўрғоннинг ер юзига яқин қисмида йирик иншоотнинг деворларига дуч келди. Кейинроқ очилган махсус йўлакдан чорқирра залга ўтилди. Бу зални тозалаш учун 3 йилдан ортиқроқ вақт керак бўлди. Ниҳоят, тадқиқотчилар кўз ўнгида баландлиги беш метр, сатҳи 144 квадрат метр (12x12) бўлган зал намоён бўлди. Залнинг атрофида учта йўлак бор. Бу йўлаклардан иккитаси қазиб чиқилди. Қимматли буюмлар ҳам ана шу ердан топилди. Бу ер саройнинг ибодатхонаси бўлиб, турли хил туҳфалар олиб келинган. Бу туҳфалар махсус токчаларда, гоҳо эса ерда қолдирилиб, кирадиган жойлар бекитилиб ташланган.

СУРАТЛАРДА: Жанубий Тожикистон археология экспедициясининг раҳбари, Тожикистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси профессор Б. А. Литвинский (ўнгда) ва тарих фанлари кандидати, СССР Фанлар академиясининг шарқшунослик институти ходими И. Р. Пичикян; тирноқ катталигидаги тўқага туширилган Александр Македонскийнинг ўйма акси; фил суягидан ясалган ханжарнинг қини (эрамизгача бўлган VI—V асрлар).

Р. Нетелев фотолари.
ТАСС фотохроникаси.

• Диққат, янгилик

БЎЁҚЧИЛАР УЧУН ҚЎЛҚОП

Рўзғорда, оилада, боғда ҳар хил ремонт ишларида бўёқлардан фойдаланилганда кўпчилик ҳолларда қўлни ҳамда бўёқ теккан жойларни бензин ёки керосин билан артилади. Баъзи кишиларнинг организмига бензин ҳиди ёқмайди. Шунинг учун бўёқчилик ишларида махсус қўлқоп билан ишлашга тўғри келади. Аммо бу қўлқоп оддий қўлқопдан фарқ қилади. У қўлга кийилмайди.

Бўёқчилик ишлари учун қўлқоп буюм бўлмай, балки суспензиядир. У иш бошлашдан олдин тайёрланади. «Қўлқоп»нинг таркиби 40 процент каолин, 10 процент техникавий глицерин, 6 процент хўжалик совуни ва 44 процент сувдир. Бунинг учун аввало глицерин озгина сувда эритилади. Яна озгина сув қиздирилиб, унга совун бўлакчалари ташланиб яхшилаб аралаштирилади. Бу икки эритма каолин солинган эмалланган идишга қуйилади ва бу аралашма яхшилаб аралаштирилади. Сўнг тўрт ёки беш грамм аралашма қўлга суртиб қуриши кутилади. Қўлқоп тайёр! Шу усулда тайёрланган суспензия киши терисини юмшоқ қилади, ҳар хил лак-бўёқ материаллардан ишончли равишда сақлайди ва ишдан кейин ҳатто совуқ сув билан ҳам бемалол ювилади. Қўл ювилганда бўёқдан ташқари, иш пайтида юққан ҳар хил ифлос нарсалар ҳам ювилади. Ишлаш пайтида шуни эсдан чиқармаслик керакки, қўлқоп сувда яхши эриганлиги учун унга сув текизмаслик керак.

А. ИКРОМОВ,
химия фанлари кандидати.

ТО СПРАВКАЛАР БЮРОСИ
ХАТЛАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

О. ҚОДИРОВ: Отпуска ҳақи берилганда қайси даврдаги ўртача иш ҳақи ҳисобланади?

Жавоб: Отпуска ҳақи умумий қоида бўйича сўнгги ўн икки календарь ойига тўланган ўртача маошдан ҳисобланади. Фақат тўлиқ ишланган ойлар ҳисобга олинади. Бунда отпуска қайси йил учун — бу йил ёки ўтган йил учун берилишининг аҳамияти йўқ. Агар ўн икки ой учун берилган иш ҳақини ҳисоблаш мумкин бўлмаса (ҳисоб-китоб учун зарур оператив маълумотлар тайёр бўлмаса), ундан аввалги ўн икки ойни олиш мумкин.

Иш ҳафтаси қанчалигидан қатъий назар (олти кунми ёки беш кунми) отпуска пайтида ҳафтанинг олти кунига ҳақ тўланади.

Агар ишчи ёки хизматчи корхонада бир йил ишламаган бўлса, ўртача иш ҳақи отпускага қадар тўла ишланган ойлар бўйича ҳисобланади.

Ишдан бўшаб кетаётганда фойдаланилмаган отпуска учун компенсация ҳам шу тарзда белгиланади.

∴ ∴ ∴

Н. ЭГАМБЕРДИЕВА: Ҳомиладор аёлларни бошқа ишга ўтказиш тартиби қандай?

Жавоб: Агар ҳомиладор аёл енгил ишга ўтишга зарурат сезса, врач бу тадбирнинг зарурлигини тасдиқлаган кундан бошлаб, то ҳомиладорлиги учун отпускага чиққан кунигача шундай ишга ўтказилиши лозим.

Ҳомиладорлиги сабабли енгил ишга ўтказилган аёлнинг эски иш ҳақи сақланади. Бунда сўнгги олти ойдаги ўртача иш ҳақи эътиборга олинади.

Умумий қоида бўйича енгил ишга ўтказилган ҳомиладор аёлнинг ўртача иш ҳақининг сақланишига унинг енгил ишда ишлаб чиқариш нормасини бажариши ёки бажармаслигининг дахли йўқ. Фақат ип-газлама, трикотаж, тамаки, енгил саноат корхоналаридаги, тўр тўқиш фабрикаларидаги енгил ишларга ўтказилган аёллар бундан мустасно.

Бу корхоналардаги ҳомиладор аёлларнинг сўнгги олти ой ҳисобидан ўртача иш ҳақи янги иш жойида ишлаб чиқариш нормаларини бажарганлари тақдирдагина сақланади. Енгил ишда гарантияланган иш ҳақидан кўп иш ҳақи топсалар, улар қилган меҳнатларига яраша ҳақни олаверадилар.

∴ ∴ ∴

Т. ОТАЖОНОВ: Ишлайдиган II группа инвалидларга қандай тартибда пенсия тўланади?

Жавоб: Агар ишлайдиган II группа инвалидларнинг иш ҳақи ойига 120 сўмдан ошмаса (II группа ҳарбий инвалидлар бундан мустасно) пенсия тўла ҳажмда тўланади. Агар пенсионернинг иш ҳақи 120 сўмдан юқори бўлса, бундай ҳолда пенсия ва иш ҳақи пенсия белгиланмасдан олдинги иш ҳақидан ошиб кетмаслиги керак.

Қарилик пенсиясидагиларга ҳамда II ва III группа инвалидлар бир йилда икки ойдан ортиқ бўлмаган муддатда вақтинчалик ишчи ва хизматчи бўлиб ишласалар, иш ҳақи қанча бўлишидан қатъий назар, пенсия тўла ҳажмда тўланади. Меҳнатга лаёқатсиз кишилар учун қарилик пенсиясига ва I ҳамда II группа инвалидларнинг пенсияга қўшиб бериладиган пул фақат ишламайдиган пенсионерларга берилади. Пенсионерлар ишга, шу жумладан вақтинчалик ишга кирганда ҳам бундай қўшимча ҳақ берилиши тўхтатилади.

Шанба оқшоми

● ДОНОЛАР БИСОТИДАН ● ТАБИАТНИНГ ЭНГ НОДИР ПАРРАНДАЛАРИДАН БИРИ ● ҚАЗИЛМАЛАР ҲИКОЯ ҚИЛАДИ ● АЖОЙИБОТЛАР.

«ҚИЗИЛ КИТОБ»ГА БИТИЛГАН

АНТИҚА ТОВУҚ

Австралия материгида малли дарахтлари ўсадиган табиий манзарали майдонларни ҳозирги кунда ҳам учратса бўлади. Малли — эвкалипт дарахтларининг бир тури бўлиб, баландлиги икки метрдан тўрт метргача боради. Баъзан улар шундай қалин ўсадики, уларнинг шохлари бирбирига чирмашиб қалин ўрмонга айланади. Ана шу малли ландшафти тарихан мослашган энг нодир ва ноёб жониворлар учун маскан ҳисобланади. Жумладан, кишиларни ўзининг гўзаллиги ва айниқса иш билармонлиги билан ҳайратга соладиган малли товуқлари учрайди. Малли товуқ деб аталишига сабаб, уларнинг экологик шароитидан келиб чиққан бўлиши мумкин, чунки ҳақиқатдан ҳам улар асосан малли дарахти ўсадиган жойларда яшайди ва шу дарахт уруғларидан озуқланади. Турли рангда жилваланадиган патлари, қўшимча қўнғир ва тилла рангли нақшдор доначалар билан ҳалқасимон безалганлиги учун бўлса керак, бу товуқни «кўзсимон товуқ» ҳам деб юритадилар.

Малли товуқ турларининг ҳозирги кундаги ҳаёт тарзи анализ қилинса, уларнинг «матриархал» даврга мос келишлиги аён бўлади. Бу товуқлар ўз авлодларини соғлом ва бақувват қилиб тарбиялаш борасида бошқа паррандалардан анча илгарилаб кетган. Эҳтимол замонавий техника билан жиҳозланган ҳозирги инкубаторларнинг дастлабки нусхаларини ихтиро этган ҳам малли товуқлардир.

Қиш ойларида хўроз (баъзан товуқ ёрдамга келади) ернинг юза қисмидан жуда катта чуқур ўяди. Тайёр чуқурни қуриган ўсимликлар билан тўлдиради-да, унинг устидан қум ёткизади. Маълум вақт ўтгандан сўнг ёғин-сочин ва қуёш нурининг таъсиридан ўсимлик чирийди ва натижада қурилмада температура ортади. Сўнгра хўроз қурилманинг иссиқ жойини ўйиб, уя ясайди. Мана, инкубатор ҳам тайёр, энди тухум керак. Шу пайт она товуқ уяга кириб тартиби билан тахлаб тухум қўяди. Одатда тухумларнинг учли томони қатъий равишда пастга қаратилган бўлади. Хўрознинг меҳнати шу билан тугади, дерсиз, асло ундай эмас, унга ишнинг долзарб пайти энди бошланади. Она товуқ эса тухумларини инкубаторга жойлаштиргандан сўнг тўла эркинликка эга бўлади. Хўроз тухумларнинг устига эҳтиёткорлик билан қум ёткизади ва инкубатордаги тухумлардан жўжалар чиққунга қадар ҳароратни назорат қилишни ўз зиммасига олади. Бу осон иш эмас албатта, инкубатордаги температура роппа-роса 35 даража цельсий бўлиши лозим. Лекин ҳеч кимнинг ақли бовар қилмайдики, инкубаторда ҳароратнинг бундай мувозанат ҳолатини сақлаш қандайдир товуқнинг қўлидан келса.

Хўроз инкубаторга тумшуғини тиқиб, жуда аниқлик билан уядаги ҳароратни ўлчай олади. Эҳтимол у ҳароратни тили ёки қаттиқ тумшуғининг ички қисмидаги нозик этли пардаси ёрдамида аниқлар. Ҳар қалай у кунма-кун инкубатор устига тўкилган қумга тумшуғини тиқиб, ҳароратнинг меъёридан оз-кўплигига қараб қўшимча қум ёткизади ёки қумнинг маълум қатламини олиб ташлайди. Бечора хўроз шу зайлда «тилла» тухумларнинг совуқдан шамоллашидан, қуёш нурида «пишиб» қолишидан сақлаш учун олти-етти ой меҳнат қилади. У зиммасига юкланган ишни аъло даражада сабр-тоқат билан бажариши кишини ҳайратлантиради. Бу товуқ яхшигина метеоролог ҳамдир, яъни оби-ҳавони олдиндан айтиб берадиган «мутахассис» ҳам чиқиб қолди. Осмонда бирорта ёмғирли булутни кўрди дегунча инкубатор томон шошилади ва унинг устига қумли конус ясаб, ёмғир суви томчиларининг ташқарига қараб оқиб кетишини таъминлайди.

Малли товуқнинг яна бир ажойиб хусусияти бор. Агар бирор одам қумни очиб тухумни олмоқчи бўлса, хўроз «оёқ қовуштириб» турмайди. Лекин у одам билан жанг ҳам қилмайди, аксинча ёнма-ён туриб баравар ишлайди! Фараз қилинг, худди мусобақалашгандек одам тез ишласа тез, секин ишласа секин меҳнат қилади. Фақат уларнинг меҳнатидаги фарқ шундаки, одам инкубатор устидан қанча қум олиб ташласа, хўроз ҳам шунча қумни олинган жойига тез жойлаштиради...

Ойлар ўтиб тухумдан жўжалар чиқади. Қизиғи шундаки, тухумдан эндигина ажраган мурғак жўжалар на ота, на онанинг ёрдамисиз ўзлари қарийб бир ярим метр қалинликдаги қумни ўн-ўн беш соатда ёриб чиқади. Сўнгра ўзларининг ҳалол меҳнатлари эвазига энг яқиндаги соясалқин жойга бориб дам олади ва куч йиғади. Икки соатдан сўнг жўжалар катта тезликда чопа олиши мумкин. Бир суткадан кейин эса бемалол учадиган бўлади.

Табиатнинг энг нодир ва ниҳоятда гўзал паррандаларидан бири бўлган малли товуқнинг келажакда Ер юзидан бутунлай йўқ бўлиб кетиш хавфи бор. Шунинг учун ҳам шу сингари табиатнинг бошқа нодир нусхаларининг яшаши ва кўпайиши учун табиий шароит яратиш борасида олимлар қизгин иш олиб боришмоқда.

А. СОАТОВ,
Ўзбекистон ССР география жамиятининг аъзоси.

РАСМДА: Малли товуқ ёғин-сочиндан сўнг инкубатор-уя устидаги конуссимон қумни олиб ташламоқда.

• Ҳамшаҳарлар, Сизлар учун

Кичкинтойларга аталган

Ҳозир шаҳримизда 600 дан ортиқ болалар боғчаси ишлаб турибди. Бунда ҳар куни 130 мингга яқин кичкинтой тарбияланмоқда. Хувайдо кўчасида қуриб битказилган 280 ўринли болалар боғчаси янги йилдан бошлаб кичкинтойлар хизматига топширилди. Бу ерда кичик ҳамшаҳарларимиз учун спорт ва ҳар хил ўйинларга мўлжалланган майдонча бўлиб, барча қулайликлар мавжуд. Бу йил Октябрь районида яна шундай кўркам боғчалардан яна учтаси қурилиб фойдаланишга топширилади.

Харидорлар хизматида

Ўзбекистон ССР 50 йиллиги проспектида бу йил бир қанча савдо шахобчалари қурилади. Жумладан, гул ва филателия, сабзавот ва мевалар билан савдо қилувчи магазинлар, пойафзал магазини ҳамшаҳарларимиз хизматида бўлади. Бу йил ана шу проспектда бир қаватли кийим-кечаклар магазини харидорлар хизматига тахт қилиб қўйилган эди. Яқинда ана шу магазин ёнида яна бир газмоллар билан савдо қилувчи магазин қуриб битказилди. Кенг ва ёруғ бўлган бу магазиннинг савдо зали харидорлар учун жуда қулайдир.

Массивда ягона

2-Қорақамиш массивининг 1-микрорайонидаги Ўразбоев кўчасида ўтган йили битта тўққиз қаватли кўркам бино фойдаланишга топширилиб, ўнлаб ҳамшаҳарларимиз ана шу уйда ҳовли тўйларини ўтказишган эди. Ҳозир шу тўққиз қаватли бинонинг олд томонида массивда ягона ҳисобланган универсам қурилиши бошлаб юборилди. «Главташкентстрой»нинг 27-қурилиш бошқармаси бунёдкорлари барпо этаётган бу универсам магазини шу йилнинг ўзида массив аҳолиси хизматига топширилади.

БИЛИБ ҚУЙГАН ЯХШИ

КАРТОШКА САҚЛАГАНДА...

Картошка қишда сақланганда ундаги крахмал қисман қандга айланиб кетади. Буни картошкада ўсимта пайдо бўла бошлаганидан билса бўлади. Шунинг учун қишда картошканинг таъми бир оз ширинроқ бўлиб қолади. Хўш, буни яхшилаш мумкинми? Картошкани асл масасига келтириш учун у ўсимта пайдо қилаётганда хона температураси (+18+22) даражада икки-уч кун сақлаб ишлатилса бўлди, картошкада яна асл нормал таъм пайдо бўлади.

Маълумки, картошкада тирозин деган модда бўлиб, бу модда фермент таъсирида ҳавонинг оксигени билан реакцияга киради, шунинг учун арчиб қўйилган картошка тез қорайиб кетади. Бунинг олдини олиш учун картошкани арчиб бўлгач, дарҳол қайноқ сув билан чайиб юбориш керак, кейин совуқ сувга солиб қўйилади. Аммо шуни эсда тутингки, тозаланган картошка сувда кўп туриб қолса таркибидаги крахмал моддалар ва витаминларнинг кўпи сувга ўтиб кетиши мумкин.

● ОҚШОМ НАСИБАСИ

ЛОВИЯ ОШИ

Гўштни майда тўғрайсиз, пиёзни майда қилиб қирқасиз, сабзини эса кубик шаклида тўғрайсиз. Ҳамма масаллиғни доғланган ёғда помидор ёки томат қўшиб қовурасиз. Қозонга сув қуйиб, у қайнаб чиққунча ловияни териб-тозалаб ювиб қўясиз. Қозон қайнагач, ловияни солиб 45—25 минут пиширасиз. Ловия ярим пишганда бир оз гуруч қўшсангиз ҳам бўлади. Тузни таом пишгандан кейин сепасиз ва қозонни оловдан олиб тувоғи ёпилган ҳолда бир оз дамлайсиз. Сўнг овқатни косаларга қуйиб, бетига чопилган кўкатлар ва мурч сепиб келтирасиз.

ЛОВИЯ ОШИГА: уч юз грамм гўшт, юз грамм ёғ, икки бош пиёз, икки дона сабзи, бир стакан ловия, ярим стакан гуруч, иккита-учта помидор ёки икки ош қошиғида томат, таъбга кўра ошкўклар, туз ва мурч солинади.

Ҳасан ва Ҳусан

(БЎЛГАН ВОҚЕА)

Тўққизинчи синфга янги кирган ўқитувчи синф ўқувчилари билан бирма-бир танишиб чиқди. Синфдаги Толипов Ҳасан, Толипов Ҳусанларни бирбиридан ажратиб олиш учун уларга қанчалик синчковлик билан қарамасин, уларнинг кийимлари, қадди қомати, юз-кўз тузилишида фарқ топа олмади.

Кунлар ўтиши билан математика ўқитувчиси Ҳасанни доскага чақириб, унинг билимини «4» га баҳолади. Эртаси куни Ҳусанни чақирган эди, у ҳам «4» га жавоб берди. Ўқитувчи буларнинг билимлари ҳам бир хиллигидан ҳайратда қолди.

Вақт ўтиши билан яна Ҳасан ва Ҳусандан ўтилган дарсни сўради, баҳо «4» ва «5» дан тушмади.

«Ўқитувчилар хонаси»да ўқувчилар ҳақида, айниқса, 3-синфдаги Фотима ва Зуҳра, 9-синфдаги Ҳасан ва Ҳусанлар ҳақида баҳс қизиб кетди. Ўқитувчилар Фотима-Зуҳраларнинг бир хил ўқиши, Ҳасаннинг аълочи эканлиги-ю, Ҳусаннинг ўта дангасалигидан ўпкалашди.

— Менинг дарсимдан Ҳасан билан Ҳусаннинг фарқи йўқ,— гапга аралашди у. Ўқитувчилар математика ўқитувчиси Салим аканинг ёлғон гапираяпти, деб кулишди.

Эртаси куни Салим ака Ҳасан ва Ҳусанни текшириб кўриш мақсадида Ҳасанни ҳам, Ҳусанни ҳам бир йўла доскага чиқариб, алоҳида-алоҳида машқ берди. Буни кузатиб турган ўқувчилар «Ҳусан қўлга тушди» деб ўйлашарди. Ана шундан кейин Ҳусаннинг ўрнига Ҳасан жавоб бераётгани маълум бўлиб қолди. Зийрак ўқитувчи буни ўз вақтида сезиб қолди.

С. СУЛТОНОВ,
Ўзбекистон ССР халқ маорифи аълочиси.

• Ноёб топилма

XV АСРДАН МАКТУБ

Етти асрдан сўнг хат ўз эгаларини топди. Рязань области территориясида сават ичидаги қайин пўстлоғига ёзилган биринчи хатни таъмирчи олимлар ўқидилар.

Ноёб топилма мазмунини ўқиб олган тадқиқотчилар расм мактуб автори — ёш рассом саватда чавандозни, чана тортаётган отни, унинг ёнидаги болакайни тасвирлаганлигини кўрдилар. Бу узоқ ўтмишдаги кичкинтой рязанликнинг ўз сурати эмасмикан?

Қайин пўстлоғида ёзилган ана шу биринчи мактуб топилган Рязань Кремли территориясида ҳозир катта археология тадқиқотларига тайёргарлик кўрилмоқда. Олимлар қадим замонларда қайин пўстлоғига ёзилган ёрлиқларни яна қидиришга киришадилар.

А. ТРОФИМОВ,
ТАСС мухбири.

• Дам олиш соатида

ЦИКЛОКРОССВОРД

Азиз оқшомхон! Циклокроссворд сўзлари 12 ҳарфдан тузилган бўлиб, уни кўрсатилган стрелка йўналиши бўйлаб ҳал этасиз.

1. Гончар трилогияси. 2. В. Маяковскийнинг сатирик асари. 3. Биринчи ўзбек ҳофизи. 4. Мунис Хоразмий асари. 5. Табиат ҳодисаси. 6. Токни нормал ҳолатда узатувчи прибор. 7. Қардош Республика. 8. Улуғ Озарбайжон классиги Низомий утописи.

Тузувчи **А. МИРЗАЕВ.**

5 ДЕКАБРДАГИ «ЙИЛНОМА» КРОССВОРДИНИНГ ЖАВОБЛАРИ:

1.— 1956. 2.— 1939. 3. — 1965. 4. — 1975. 5.— 1930. 6. 1610. 7. —1976. 8. — 1954. 9. — 1937. 10.— 1973. 11. — 1894. 12. — 1968. 13. —1975. 14. —1955. 15. — 1961. 16. — 1923. 17.— 1963.

Олимпиада саҳифасидан

Қиличбознинг шуҳрати

1904 йилда Сент-Луис шаҳрида ўтказилган III Олимпиада ўйинлари вақтида кубалик спортчи Рамон Фоист қиличбозлик мусобақаларида мағлубиятсиз қатнашиб, учта олтин медалга сазовор бўлди. Бундай кўрсаткичга бошқа ҳеч бир спортчи эриша олмаган.

Шу ўринда унинг спортдаги йўлини эслаб ўтиш ўринлидир. Рамон ўн бир ёшга тўлганда Франция чемпиони унвонини қўлга киритган эди. 56 ёшида Марказий Америка ва Кариб денгизи ўйинларининг ғолиби бўлди.

Рамонда спортга бўлган ҳавасни отаси Филиберта Фоист уйғотган эди. У Гавананинг Прада кўчасида жойлашган гимнастика клубига раҳбарлик қиларди. У ўғлига қиличбозлик сирларини ўргатганидан кейин маҳоратини ошириш мақсадида уни Франция ва Италияга олиб борди.

Рамон дастлаб Римда таниқли тренер Антонио Контедан маҳорат ўрганди. Кейин улар Парижга кўчиб ўтишди. Худди шу ерда у ном чиқара бошлади. Ўн бир ёшга тўлганида ҳаваскор қиличбозларнинг Франция биринчилигида иштирок этди. Беллашувларнинг ҳаммасини ғалаба билан якунлаб, чемпион унвонини қўлга киритди. Ана шундан кейин Рамоннинг спортдаги парвози бошланди. У 1900 йилда бўлган II Олимпиада ўйинларида қатнашиб, шпагачилар баҳсида ғолиб чиқди. Кейин устозлар ва шогирдлар баҳсида қатнашди. У ўз устози Альбер Ай билан бўлган учрашувни бой бериб, кумуш медаль билан тақдирланди.

Ана шундан кейин ўтказилган барча турнирларда Рамон совринли ўринларни эгаллай бошлади. 1904 йил кубалик ёш спортчи учун энг сермаҳсул йил бўлди. У аввал шпага бўйича жаҳон биринчилигида ғолиб чиқди ва III Олимпиада ўйинларида қатнашиши учун Сент-Луисга борди. Рамон шпага ва рапирачилар турнирида ҳам биринчи ўринни эгаллади.

Рамонни дўстлари медаль йиғувчи деб аташарди. Аслида ҳам шундай. У спорт билан шуғулланган йилларида 125 медаль ва 25 катта соврин билан тақдирланди.

Айтиш керакки, бу машҳур спортчи фақат қиличбозлик билан эмас, мерганликка, велоспорт, бокс билан ҳам шуғулланарди. У мўлжалга отиш мусобақаларида қатнашиб, 44 медаль билан тақдирланган. Саккиз марта бокс бўйича ўтказилган халқаро турнирда иштирок этиб, катта совринни қўлга киритган. Велосипед пойгачилари баҳсида ғолиб чиқиб, Париж Кубоги билан тақдирланган.

Шунинг учун ҳам кубаликлар Рамон Фоистнинг номини ҳурмат билан тилга оладилар. Ҳар йили Кубада Рамон Фоист мемориали ўтказилади. Бу кичик орол шуҳратини жаҳонга таратиб, Кубада спортнинг ривожланишига йўл очиб берган буюк қиличбозга бўлган ҳурмат ифодасидир.

● ФАН ВА ТЕХНИКА ИЗЛАНИШЛАРИ

Ернинг тепловизори

Курил оролларининг бағрида ётган иссиқ сув архипелагдаги ҳамма уй-жойлар, парниклар, теплицаларни иситишга кифоя қилади. Украина ССР Фанлар академияси ёнувчи қазилмалар геологияси ва геохимияси институтининг ходимлари таклиф этган дала геотермик съемка методи туфайли шу табиий иссиқлик станцияларини рўйхатга олиб чиқиш мумкин бўлди.

Бу метод медицинадаги тепловизор диагностикасига ўхшаб кетади: касалланган участкалар соғлом участкалардан ҳарорати бир мунча кўтарилганлиги билан фарқ қилади. Планетанинг бағрида ҳам худди шундай ҳодисани кузатиш мумкин. Махсус зондлар ер ости хазиналарида яшириниб ётган нефть температурасини аниқлаб беради. Нефть буғлари чиқаётганида ер пўстлоғининг узилган жойларида оксидланиш содир бўлиб, иссиқлик чиқади. Сульфид рудаларни разведка қилишда, ер бағри тектоник структураси маъносини очишда, геологик карталар тузишда геотермик метод самарали бўлади.

Украиналик олимлар тепловизорлар ёрдами билан Донецк — Днепр чўкмасидаги нефть газли қатламларнинг жойланишини аниқлаб олдилар. Явор кончилик химия заводида эса бу установкалар ер остида олтингугурт эритишда иссиқ модда ҳаракатини контроль қилиб туради.

ТАСС.

ЭКСПЕДИЦИЯ

САФАРДАН ҚАЙТДИ

ҚАДИМИЙ ВА ЗАМОНАВИЙ

БУГУН

Ойбек номли Ўзбекистон ССР халқлари тарихи музейининг этнография бўлими бошлиғи, тарих фанлари кандидати Турғун Абдуллаев бошчилигидаги экспедиция сафардан қайтиб келди. Экспедиция бошлиғи мухбиримизга қуйидагиларни маълум қилди:

— Биз музей ходимлари Фарғона водийсининг жануби-шарқий қисми районларида бир ойга яқин вақт ичида халқимизнинг қадимий ва замонавий этнографик буюмларини ўрганиш, қимматли маълумотлар тўплаш билан банд бўлдик. Хўжаобод, Жалақудуқ, Қўрғонтўпа, Қорасув районларида халқнинг моддий-маънавий маданиятидан яққол далолат берувчи кўпгина буюмларни тўпладик. Музейимизнинг этнография фондини бойитиш мақсадида бир қатор қимматли экспонатларни тўпладик. Улар XIX асрларга тааллуқли бўлган аёлларнинг кийимлари, рўзғор буюмларидир. Маҳаллий тикувчилар қадимги пайтда червон беқасамидан тикишган қимматли шойи газламалардан тайёрланган кийимлар диққатни жалб этади. Айниқса, қора бахмалдан қундуз билан тикилган телпаклар ҳам қадимий маданиятнинг ноёб намунаси ҳисобланади. Шунингдек, заргарлик буюмларига доир зийнатлар ҳам қўлга киритилди. Ҳозирги пайтда Андижонда бадиий буюмлар фабрикаси этнографияга хос бўлган ранг-баранг гиламларни тайёрлаб чиқармоқда. Улар кейинги пайтда машҳур бўлаяпти. Бу гиламлар ҳам музей экспонатлари қаторидан ўрин олади.

Ҳозирги пайтда музейимизнинг этнография фондида халқимизнинг қадимги ва ҳозирги маданиятидан яққол далолат берувчи 13 мингдан зиёд ноёб буюм бор.

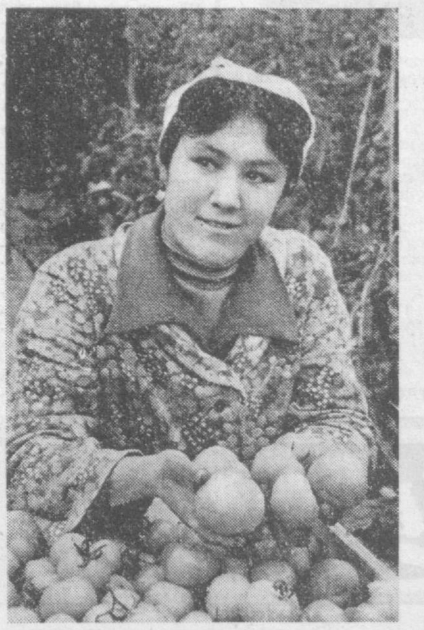

Қуйлиқдаги Калинин районига қарашли Тошкент теплица комбинатининг миришкор деҳқонлари шаҳар аҳолисини қиш фаслида сабзавот-мева маҳсулотлари билан таъминлаш ишига катта ҳисса қўшмоқдалар. Хўжаликда етиштирилаётган бодиринг, помидор, лимон кабилар ана шулар жумласидандир.

СУРАТДА: теплица хўжалигининг илғор ишчиси, комсомол аъзоси Қундуз Дадахонова шаҳар меҳнаткашлари учун тайёрланган маҳсулотни саралаш пайтида.

М. Нуриддинов фотолари.

ИНСОН ВА ТАБИАТ

САКСОВУЛ ТЎСИҚЛАР ОРТИДА

Ўзига хос ихота саксовулзорлари чўлдаги яйловлар ҳосилдорлигини гектар бошига икки баравар ошириш имконини беради. Буни Ўрта Осиё ўрмон хўжалиги илмий-тадқиқот институтининг олимлари исботладилар. Улар яйловларни муҳофаза қилувчи ўрмонлар барпо этишнинг янги агротехникасини ишлаб чиқдилар.

Яйловларни ихота қилувчи ўрмонзорлар ҳосил қилишнинг янги усули одатдагисидан ерни чуқурроқ ҳайдаш ва қатор ораларини кенгроқ олиш билан фарқ қилади. Бу усул Жиззах областининг Фориш районида тажриба қилиб синаб кўрилди. Уч йил муқаддам тадқиқотчилар бу ерда 80 гектар қумтепаларда оқ ва қора саксовул уруғини сочдилар. Бўйи икки метрга етган дарахтлар шу вақт ичида ихота ўрмонига айланиб, кучли чўл шамоллари йўлини тўсди, микроиқлимни ўзгартирди ва ўтларнинг тезроқ ўсишига анча кўмаклашди. Натижада синаш майдонида қўй-қўзиларни одатдаги дашт яйловларга нисбатан икки баравар кўпроқ ўтлатиш имконияти пайдо бўлди.

Бу йил ва ўн биринчи беш йилликда республиканинг кўпгина чўл ва ярим чўл районларида ана шундай ихота ўрмонзорларини барпо этиш планлаштирилмоқда.

УЧИБ КЕТИШНИ ИСТАМАЯПТИ

Шу қиш кунларида Каспий орнитология станциясининг ходимлари камдан-кам учрайдиган ҳолга дуч келмоқдалар: Волга делтасида бошқа жойларда қишлайдиган қушларнинг жуда катта тўдаси тўпланиб қолди.

Бу ерда минглаб оққушлар, кулранг ўрдак, ғозлар озиқланмоқда. Қарқаралар ҳам иссиқ мамлакатларга учиб кетишга шошилмаяпти. Паррандаларнинг бундай одатдан ташқари ҳатти-ҳаракати сабаблари нимада: ТАСС мухбири П. Подоляко ана шундай савол билан Астрахань қўриқхонаси мутахассисларига мурожаат қилди.

— Нисбатан илиқ ҳаво ва озиқанинг мўллиги қушларни йўлдан қолдирди ,—деди катта илмий ходим В. Виноградов. —Ўрдаклар, оққушлар галасини кузатган эдик. Улар ниҳоятда семириб кетганликлари туфайли ҳавога зўрға кўтарилар эдилар. Қушлар бу ердагидек мўл ва хилма-хил озуқани йўлда топа олмайдилар.

Бироқ сўнгги аёзлар паррандаларни ташвишлантириб қўйди. Улар йўлга отланиб қолдилар. Совуқ ҳаво уларни бу жойларни ташлаб кетишга мажбур қилса керак.

•*Сўраган экансиз...*

УРУШ ИНВАЛИДЛАРИ УЧУН

Ҳурматли редакция! Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва ҳалок бўлган жангчиларнинг оила аъзолари қандай тартибда турар жой билан таъминланадилар? Шу ҳақда маълумот берсангиз.

А. ҲАКИМОВ,
хизматчи.

Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзолари халқ депутатлари ижроия комитетлари Советлари томонидан турар жой билан таъминланадилар. Корхона ва ташкилотлар ишлаётган ва турар жой олиш учун ҳисобда турган Улуғ Ватан уруши инвалидларига ҳамда ҳалок бўлган жангчиларнинг оила аъзоларига марказлашган давлат капитал маблағлари ҳисобидан қурилган уйлардан берадилар. СССР Министрлар Советининг 1970 йил 7 сентябрдаги қарорига мувофиқ бу турар жой майдони корхоналар ва ташкилотларга берилиши лозим бўлган турар жой майдонининг 10 процентини ташкил этиши лозим.

СССР Министрлар Советининг 1965 йил 6 мартдаги «Улуғ Ватан уруши инвалидларига ва Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзоларига имтиёзларни кенгайтириш тўғрисида»ги қарорига биноан маҳаллий Советларнинг ижроия комитетлари, министрликлар ва маҳкамалар бу кишиларга барвақтроқ турар жой майдонига эга бўлишда ва шахсий уйлар қуришда ҳар томонлама ёрдам беришлари лозим.

Турар жой майдони олишга зарурат сезган кишилар яшаш жойидаги халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларида ёки ишлайдиган корхоналари ва муассасаларида рўйхатга олинадилар. Ижроия комитетлар ҳам, корхоналар ҳам Улуғ Ватан уруши инвалидларини ва ҳалок бўлган жангчиларнинг оила аъзоларини алоҳида рўйхатга ёзишлари керак. Фабрика, завод маҳаллий касаба союз комитетлари олдига халқ депутатлари Совети ижроия комитетлари, шунингдек, корхона ва ташкилотларнинг раҳбарлари билан бирга турар жойга зарурат сезган бу тоифадаги ишчи ва хизматчиларни аниқлашлари ҳамда белгиланган муддатда уларни турар жой майдони билан таъминлаш бўйича тадбирлар белгилашлари лозим.

Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзолари бўлган кишиларни аниқлаш пайтида баъзан муаммолар пайдо бўлиб қолади. Юзага келган тажриба ва гражданлик, оила ва пенсия қонунчилигига биноан пенсия қонуни бўйича ҳалок бўлган ҳарбий хизматчи қарамоғидаги киши сифатида пенсия оладиган кишилар, шунингдек ота-оналар ва бевалар (бошқа турмуш қурган бўлмасалар) пенсия олишларидан қатъий назар, Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзолари ҳисобланадилар. Янги никоҳга ўтган бева аёллар, шунингдек вояга етган, ўз оиласи бўлган болалар, қоида бўйича ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзоси ҳисобланмайдилар. Шу боисдан белгиланган имтиёзларнинг уларга дахли бўлмайди. Бироқ, бу имтиёзлардан вояга етгунга қадар инвалид бўлиб қолган болалар, гарчи ўз оилалари бўлса ҳам, фойдаланадилар. Бу имтиёзлардан етим болалар — болалар уйида тарбияланганлар, шунингдек сўққа бош оналар ҳам фойдаланадилар.

Янги препарат

Латвия ССР Фанлар академияси ноорганик химия институтининг олимлари металл концентратори, деб аташган биринчи қарашда содда бир установка нозик химиявий анализ, биологиянинг турли соҳаларида ва ҳатто атроф муҳит булғанишига доир тадқиқотларда ҳақиқий революция ясади.

Олимлар шундай бир реагент моддалар яратдиларки, у ҳар қандай суюқликда, шу жумладан, денгиз сувида ва чучук сувдаги, ҳатто энг оз миқдорда бўлган оғир металларни ҳам чўктира олади. Концентратор ёрдами билан суюқлик таркибида ванадий, висмут, мис ва бошқа металлар грамминнинг миллиондан бир неча улуши борлигини ҳам тез билиб олса бўлади.

Янги усул биологик тўқималар, тупроқ, саноат оқиндиси ҳавзаларидаги турли микроэлементларни билишга имкон беради. Республика «Биохимреактив» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси бу препаратни ишлаб чиқаришни ўзлаштирди.

(ТАСС).

Шаҳримиз йил сайин обод ва кўркам бўлмоқ да. Бу ерда кўплаб турар-жой бинолари, маданий-маиший объектлар қад кўтаряпти.

СУРАТДА: Қорасув-3 массивида бунёд этилган янги турар-жой бинолари.

● САНЪАТ ХАБАРИ

Мактаб театри саҳнасида

Тошкентдаги 181-мактабда қишки каникул кунларида А. П. Чеховнинг «Таклиф» спектакли премьераси бўлиб ўтди. Бу премьерани мактаб театридаги ҳаваскор артистлар ўз дўстларига совға қилдилар.

Бу мактабда театр коллективи тўрт йил муқаддам тузилган эди. Физика ўқитувчиси Раиса Александровна Феоктистова бунга ташаббускор бўлди. Саҳна санъатига ихлос қўйган педагог ўз вақтини аямай, шу муҳаббатини ўсмирларга сингдириш учун кўп иш қилмоқда. Ҳозирги вақтда мактаб театр труппаси 6—10-синф ўқувчиларидан қирқдан ортиқ кишини бирлаштирган. Улар ўнга яқин спектакль тайёрлашди. Булар орасида Е. Шварцнинг «Золушка», Б. Горбатовнинг «Оталар ёшлиги», О. Щербакованинг «Бу сизнинг тушунгизга ҳам кирмаган» деган пьесалари ва бошқа бир қанча спектакллар бор. Коллектив яқинда Чилонзор район бадиий ҳаваскорлар кўригида ғолиб чиқди. Ҳозир ёш актёрлар «В. И. Лениннинг ёшлик йиллари тўғрисида ҳикоя қилувчи «Бўронни қаршилаб» спектакли устида иш олиб бормоқдалар. Бу спектакль Ильич туғилган куннинг 110 йиллигига болаларга совға бўлади.

(УзТАГ).

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА —12/I да **Концерт** (ўзбек тилида, 19.00), 13/I да **Оловиддиннинг сеҳрли шамчироғи** (12.00), **Бир актли балетлар** (19.00).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—12/I да **Инқилоб тонгги**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА —12/I да **Тошкентнинг нозанин малинаси** 13/I да **Олтин камер.**

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— **Янги йил эртак цирк томошалари** (19.00).

КИНО

12 ЯНВАРДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«ОБ-ҲАВО ПОСБОНЛАРИ» — **Москва.**
«ТИНИҚ ЧАШМА САРИ» — **Дружба.**
«ЎРМОНДАГИ ЯИЛОВ» —**Мир.**
«СЎНГГИ СЎЗ» —**Лисунов номли.**
«БУГУН МАНЕЖДА»— **ВЛКСМ** 30 йиллиги номли.
«ДЎСТЛИК РИШТАСИ» — **Искра.**
«ХАЙР, ТЕГИРМОН!»—**Нукус.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«СЕВГИМ МЕНИНГ, ҚАЙҒУМ МЕНИНГ»— **Кўнча** (тоқ соатларда, телефон 46-23-16), **Тинчлик** (тоқ соатларда, телефон 53-86-07), **Искра** (16, 18, 19.45, телефон 39-14-59), **К. Ерматов номли** (телефон 24-22-66), **Мир** (тоқ соатларда, телефон 91-08-30).
«ҚОРА БУҒДОЙНИНГ ГУЛЛАШИ»—**Ҳамза номли** (жуфт соатларда, телефон 91-10-51).

13 ЯНВАРДА

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«ОБ-ҲАВО ПОСБОНЛАРИ» — **Москва.**
«ТИНИҚ ЧАШМА САРИ» — **Дружба.**
«ЎРМОН ЭРТАГИ» —**Мир.**
«СЎНГГИ СЎЗ»— **Лисунов номли.**
«БУГУН МАНЕЖДА»— **ВЛКСМ 30 йиллиги номли.**
«ДЎСТЛИК РИШТАСИ»—**Искра.**
«ХАЙР, ТЕГИРМОН!»—**Нукус.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«СЕВГИМ МЕНИНГ, ҚАЙҒУМ МЕНИНГ»—**Кўнча** (тоқ соатларда, телефон 46-23-16), **Тинчлик** (тоқ соатларда, телефон 53-86-07), **Искра** (16, 18, 19.45, телефон 39-14-59), **К. Ерматов номли** (телефон 24-22-66), **Мир** (тоқ соатларда, телефон 91-08-30).
«ҚОРА БУҒДОЙНИНГ ГУЛЛАШИ»—**Ҳамза номли** (жуфт соатларда, телефон 91-10-51).

Тошкент область Тошкент районидаги 20-ўрта мактаб томонидан **Обидов Ҳожиакбар** номига берилган 298856 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Хоразм Давлат филармонияси

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

14, 15 ЯНВАРЬ СОАТ 19.30 ДА,
16 ЯНВАРЬ СОАТ 16.00 ДА

КАТТА КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Туркманистон ССРда хизмат кўрсатган артист
БОБОМУРОД ҲАМДАМОВ

Солистлар: Раъно АННАЗАРОВА, Турсунали КЕНЖАЕВ, Зокир ҚОБИЛОВ, Маҳамаджон ҲИДИРАЛИЕВ, Султонмурод ХОЛМУРОДОВ, Клара НУРМАТОВА.
Иллюзия — Турғун МАЛИКОВ.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Касса соат 10.00 дан ишлайди.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИНИНГ

«БИЛИМ» ЖАМИЯТИ ТАШКИЛОТИ

Олий ўқув юртига кирувчилар учун

ҚУЙИДАГИ ПРЕДМЕТЛАР БЎЙИЧА ПУЛЛИК ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИГА

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИШНИ ДАВОМ ЭТТИРМОҚДА

СССР ТАРИХИ ВА АДАБИЕТ, СССР ТАРИХИ ВА ЎЗБЕК АДАБИЁТИ, ХИМИЯ ВА БИОЛОГИЯ, МАТЕМАТИКА ВА ФИЗИКА (ўзбек группаси).

Машғулотлар якшанба кунлари соат 10.00 дан 14.00 гача ўтказилади.

1980 йил 18 майгача бўлган бутун ўқиш даври учун абонемент баҳоси — 10 сўм.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Студентлар шаҳарчаси. В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг Маданият саройи, 3-қават, 27-хона, «Билим» жамияти. Телефон 46-02-25.

РЕСПУБЛИКА «БИЛИМЛАР УЙИ»
ва
ТОШКЕНТ КИНОҲАВАСКОРЛАР КЛУБИ
4 ОЙЛИК КИНОҲАВАСКОРЛАР КУРСИГА

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

1-БЎЛИМ ҲАВАСКОРЛАР КИНОСТУДИЯЛАРИНИНГ РАҲБАРЛАРИНИ ТАЙЁРЛАЙДИ.

2-БЎЛИМ КИНОҲАВАСКОРЛАРНИ ТАЙЁРЛАЙДИ.

КУРСЛАРНИ ТУГАТГАНЛАР КИНОСЪЕМКА ВА ОВОЗЛАШТИРИШ, КИНОПЛЁНКАЛАРНИ МОНТАЖ ҚИЛИШ ВА ҚАЙТА ИШЛАШ ТЕХНИКАСИНИ ЎРГАНИБ ЧИҚАДИЛАР.

АРИЗАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

МАШҒУЛОТЛАР—16 ЯНВАРДА БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Киров кўчаси, 24-уй. Телефон 56-62-78.

ҲУРМАТЛИ ТОШКЕНТЛИКЛАР ВА ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНЛАРИ!

Ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш мақсадида

ТОШКЕНТ ТРАМВАЙ-ТРОЛЛЕЙБУС БОШҚАРМАСИ

ТРАМВАЙ ВА ТРОЛЛЕЙБУС ЙЎЛОВЧИЛАРИДАН БИЛЕТ СОТИШ ЁКИ ПУЛНИ МАЙДАЛАШ МАҚСАДИДА ҲАЙДОВЧИЛАРНИ ЧАЛҒИТМАСЛИГИНГИЗНИ

СЎРАЙДИ

ҲАЙДОВЧИЛАРДАН ФАҚАТ БЕКАТЛАРДА ТЎХТАШ ПАЙТИДАГИНА ТРАМВАЙДА 15 ЁКИ 30 ТИЙИНЛИК, ТРОЛЛЕЙБУСДА 20 ЁКИ 40 ТИЙИНЛИК АБОНЕМЕНТ ТАЛОНЛАРИНИ СОТИБ ОЛИШ МУМКИН.

ТАЛОНЛАР ВА ОЙЛИК БИЛЕТЛАРНИ ОЛДИНДАН СОТИШ ХИЗМАТИДАН ФОЙДАЛАНИНГ! УЛАР МАХСУС КИОСКАЛАРДА, «СОЮЗПЕЧАТЬ» КИОСКАЛАРИДА, БАРЧА МАГАЗИНЛАР, АПТЕКАЛАР, ПОЧТАЛАР ВА КИНОТЕАТРЛАРДА СОТИЛМОҚДА.

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

12. I. ШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

17.30 «Ҳайвонот оламида». 18.30 «Скрипка миниатюралари». Фильм-концерт («Экран»). 18.45 Мультфильмлар программаси: «Созанда ўрдакча қандай қилиб футболист бўлди», «Талант ва мухлислар», «Старт». 19.15 «Правда» газетасининг сиёсий шарҳловчиси Ю. А. Жуковнинг халқаро мавзулардаги суҳбати. 20.00 «Голубой огонёк» (1 январь кунги кўрсатув такрорланади). 21.30 «Время» информацион программаси. 22.05 «Голубой огонёк» (Давоми). Кўрсатув тугагач (23.50)— Янгиликлар.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси.

I

18.15 Кўрсатувлар программаси. 18.20 «Чўпон ва гўзал малика ҳақида эртак». Болалар учун қўғирчоқ фильм. 18.30 Болалар учун. «Санъат ғунчалари». 19.00 «XVIII—XIX асрлар рус ва Ғарбий Европа фарфори ҳақида ҳикоя». 19.30 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 19.45 «Оламга саёҳат». Кинокўрсатув. 20.30 «Ахборот» информацион программаси. 20.50 М. Қориёкубов номидаги Ўзбек Давлат филармонияси солисти О. Отажонов куйлайди. 21.30 Москва. «Время» информацион программаси. 22.05 «Қаердасан Аҳмад!» Бадиий фильм. 23.30 Кўрсатувлар программаси.

Тожикистон телевидениесининг программаси.

II

17.30 Кўрсатувлар программаси. 17.35 Экран—болаларга. 18.05 «Кинокамера билан саёҳат». 19.00 «Новости» информацион программаси. 19.15 «Правда» газетасининг сиёсий шарҳловчиси Ю. А. Жуковнинг халқаро мавзулардаги суҳбати. 20.00 «Сайловдан-сайловгача» (тожик тилида). 20.25 Музикали танаффус. 20.30 «Ахбор» информацион программаси. 20.50 Дам олиш концерти. 23.30 Душанба кўрсатувларининг охири.

13. I. ЯКШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

17.15 Конькида югуриш спорти бўйича жаҳон чемпионати. Аёллар. 1500 м. Норвегиядан олиб кўрсатилади. 17.45 «Халқаро панорама». 18.30 СССР халқ артисти Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ленин ва Давлат мукофотларининг лауреати Г. С. Улановаиинг ССР Иттифоқи Давлат академик Большой театрида юбилей кечаси. Кўрсатув тугагач—П. Н. Чайковскийнинг «Щелкунчик» балети. ССР Иттифоқи Большой театрининг спектакли. 21.30 «Время» информацион программаси. 22.05 «Хатларингиз асосида». Музикали программа. 22.50 Спорт ҳақида ҳужжатли фильмлар программаси. «Учаётган киши» («Киевнаучфильм»). «Сувдаги олишув» (Кишинёв). Кўрсатув тугагач—(23.20)—Янгиликлар.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси.

I

9.55 Кўрсатувлар программаси. 10.00 Янгиликлар. 10.10 «Манежда—ҳинд филлари». Цирк программаси. 10.50 «Қари тошбақа капитани». Бадиий фильм. 12.00 Мактаб ўқувчилари учун. «Қувноқ стартлар». 13.00 «Муха-Цокотуха» (рус.). 13.20 «Уйларим менинг». Телекомпозиция. 13.50 «Йўл ҳаракати хавфсизлиги учун». (рус.). 14.20 Реклама ва эълонлар. 18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Бизнинг уй». Болалар учун мультфильм. 18.10 Болалар учун. «Фонарик» (рус.). 18.40 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 18.55 Телевизион миниатюралар театри. 19.35 «Ахборот» информацион программаси. 19.55 «Янги йил базми». Байрам музикали программаси. 21.30 Москва. «Время» информацион программаси. 22.05 «Янги йил базми. «Байрам музикали программаси (давоми). Кўрсатув тугагач— Кўрсатувлар программаси.

Қирғизистон телевидениесининг программаси

16.30 Кўрсатувлар программаси. 16.35 Болалар учун фильм. 16.45 «Мактаб спектакли». Фильм-Спектакль. 18.10 «Табассум». Телефильм. 18.30 Концерт. 19.45 «Жаҳон адабиёти хазинасидан». 20.15 Қирғизистон ССР халқ артисти А. Жумабоев куйлайди. 21.00 «Бир актёр экрани». Қирғизистон ССР халқ артисти А. Кобегенов. 21.30 Фрунзе кўрсатувларининг охири.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Тарих институти коллективи илмий ходим У. Отамирзаевага турмуш ўртоғи

Қуёш Пўлатович ОТАМИРЗАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент тара ремонти корхонаси коллективи инспекция бўлими бошлиғи

Ғани Ҳалилович ҲАЛИЛОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

4 бет ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ», («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») —орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент — П, Ленин кўчаси, 41. ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат — 33-57-02, бўлимлар, партия турмуши — 32-53-66; саноат 32-53-83; қурилиш 32-58-85; шаҳар хўжалиги — 32-57-83; совет қурилиши ва ҳуқуқ — 32-54-19; фан мактаб ва олий ўқув юртлари—32-53-10; адабиёт ва санъат—32-56-81; ахборот — 33-28-95, спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари — 32-58-85; хатлар — 33-29-70; эълонлар бўлими — 33-81-42; нашриёт диспетчери 32-78-94 нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-90-50.

Р — 12819. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64582 Нашр Б—2022.